

Два життя Лідії Берд
Джозі Сільвер

Лідія та Фредді – ідеальна пара, яка от-от мала побратися. Закохані, щасливі, сповнені надій. Але незадовго до весілля наречений гине в трагічній аварії. Спустошена та самотня Лідія уникає людей, а надто Йону, друга Фредді, з яким той був у автівці. Чому він вижив, а її коханий – ні? Дівчина вчиться жити з утратою та потроху повертає контроль над своїм життям, аж раптом трапляється неймовірне. Що це – дивні жарти зболеної підсвідомості чи ще один шанс на щастя з Фредді? Що переможе – нудна реальність чи барвистий сон?

Історія, яка залишатиметься поряд і після того, як ви перегорнете останню сторінку. Publishers Weekly

Джозі Сільвер

Два життя Лідії Берд

Моїй сестрі, найкращій подрузі на всі часи.

Яке ж то щастя, що в мене є ти, а в тебе – я. Цілую.

© Josie Silver, 2020

© Depositphotos.com / belchonock, zoltangabor, обкладинка, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2021

Від перекладачки

Прізвище нашої героїні – Берд, англійською це означає «пташка». Тому так часто вона та її рідні жартують про гніздо, милуються зображенням пташок на столах чи музичних скриньках, тішаються своїм родинним ім'ям. Вони дуже люблять його та одне одного.

Пролог

Більшість подій, що назавжди перевертають твоє життя, трапляються зненацька – буває, вони промайнуть повз тебе непоміченими й ти лише згодом зрозумієш, що саме сталося. Ти несеш на руках своє маля, а потім усвідомлюєш, що той раз був останнім: його вже не так і легко підняти. Або одночасно з незнайомцем закочуєш очі із чогось кумедного, і він стає твоїм найкращим другом до скону. Або берешся за випадковий літній підробіток – і залишаєшся на цій роботі ще на двадцять років. Такі ось справи. Тож коли о 18:47 14 березня 2018 року дзеленчить мій мобільник, я й гадки не маю, що подія, якій судилося визначити мое майбутнє, відбувається просто зараз, – навпаки, бурмочу прокльони, бо бігуді заплутались у волоссі, а я вже й так запізнююся.

– Алло?

Не можу стримати усмішки, коли перемикаю телефон на гучний зв'язок і чую вітання Фредді, яким той намагається перекричати вуличний гармидер.

– Я тут, – ціджу крізь зуби, якими стискаю шпильки.

– Слухай, Лідз, у Йони проблеми з машиною, то я трохи крутнуся, заберу його, як буду повертатися. Різниці ніякої, хвилин десять, не більше.

Добре, що його тут немає, не побачить, яку пику я скривила. Хто це казав, що в шлюбі завжди трое людей? Принцеса Діана? Розумію її, бо в моєму так само – трое. Ми ще не побралися, хоча от-от це зробимо. Ми з Фредді Гантером заручені, а я офіційно майже найщасливіша дівчина у світі. Чому «майже»? А погляньте, що я перед цим казала, бо є я, є Фредді, а є ще цей Йона – холера його забори – Джонс.

Я все розумію. Дня не минає, щоб я не розмовляла зі своєю сестрою. Проте Еллі не стовбичить весь час поруч, не сидить на нашій канапі, не хлепче наш чай, не вимагає моєї уваги. Хоча, якщо чесно, найкращий друг Фредді не те щоб аж дуже вимогливий. Йона завжди на такому релаксі, що майже весь час проводить у горизонтальному положенні. Зрештою, я не кажу, що він мені не подобається. Але знаєте що? Подобався би набагато більше, якби мені не доводилося так часто його бачити. От сьогодні, наприклад, Фредді запросив Йону на обід, навіть не подумавши спершу запитати мене, хоча це ж мій день народження.

Я випльовую шпильки та визнаю свою поразку в боротьбі з бігуді. Роздратовано хапаю телефон.

- Боже, Фредді, ти справді мусиш? В «Альфредо» замовлено на восьму годину, вони не триматимуть столика, якщо ми запізнимося.

У мене вже є гіркий досвід: наш корпоративний обід на Різдво перетворився на справжню катастрофу, коли бусик прибув на десять хвилин пізніше. Тобто ми, у нашому вишуканому вбранні, таки попхалися до «Мак-Дональдза». Сьогодні – вечерея на честь мого дня народження. Щось мені підказує, що мама не буде в захваті, якщо замість фетучіні з куркою їй доведеться жувати біг-мак.

- Охолонь, Попелюшко, ти не спізнишся на бал. Обіцяю.

У цьому весь Фредді. Він ні до чого не ставить серйозно, навіть до таких подій, які відбуваються раз на сто років, але, якщо чесно, мав би. У його світі час еластичний, мов гума, мій коханий може розтягувати його, пристосовуючи до своїх потреб або, як у цьому випадку, до потреб Йони.

- Добре, - здаюся та зітхаю, - просто пильнуй час, заради бога.

- Зрозумів, - відказує він та одразу вмикає в машині радіо. - Кінець зв'язку.

Кімнату мою заповнює тиша, і я гадаю, чи помітно буде, якщо відрізати пасмо волосся разом із бігуді, на яке воно намоталося, бо ця клята штука так і висить збоку на голові.

Ось так воно й було. О 18:47 14 березня повз мене промайнула вирішальна мить мого життя.

2018

Наяву

Четвер, 10 травня

Фредді Гантер, знаний також як велике кохання мого життя, помер п'ятдесят шість днів тому.

Ось я клянусь йому за те, що він запізнюється та псує мені день народження, а мить по тому намагаюся збагнути, що в моїй вітальні роблять дві поліціянтки: одна тримає мене за руку, друга щось говорить. А я переводжу очі з її весільної обручки на свій перстеник, який одержала на заручини.

- Фредді не може померти, - торочу. - Ми наступного року одружуємося.

Мабуть, це якийсь самозахист: я не можу пригадати всього, що сталося опісля. Пам'ятаю, як мене в поліційній машині накрив синім світлом маячок невідкладної допомоги, як сестра підтримала мене в лікарні, коли ноги підігнулися. Пам'ятаю, як повернулася спиною до Йони Джонса, коли той з'явився в кімнаті очікування – цілісінький, лише рука забинтована та пов'язка на оці. Хіба це чесно? У машину сідають двоє, а виходить з неї лише один. Пам'ятаю, що на мені була нова зелена блузка, я придбала її спеціально для того обіду. Блузку я віддала на благодійність. Ніколи не змогла б одягти її ще раз.

Від того жахливого дня я копірсалась у своїй пам'яті знову та знову, намагаючись пригадати кожне слово з нашої останньої розмови із Фредді, та знаходила тільки свої бурчання на нього – бо ж потрапляємо до ресторану в останній момент. А потім на думку спадає інше. Може, він поспішав, щоб мені догодити? Можливо, аварія сталася через мене? Боже, нехай би я сказала йому, що кохаю. Якби знала, що це наша остання розмова, то сказала би, звісно, сказала б. Іноді я мріяла про те, щоб він прожив ще трішечки, бодай би ми могли поговорити востаннє, та не певна, чи витримало б тоді мое серце. Може, воно й на краще, коли не знаєш, що востаннє робиш щось значуще: ось мама востаннє зустрічає мене біля воріт школи, її рука так заспокоїливо тримає мою маленьку долоньку; ось тато востаннє згадує про мій день народження.

А знаєте, що останнє сказав мені Фредді, коли мчав святкувати мое двадцятивосьмиліття? «Кінець зв'язку». То була така звичка, він роками казав оці дурнуваті слівця, які тепер стали мало не найважливішими у моєму житті. Мабуть, у цьому був весь Фредді – піти з такою фразочкою на вустах. Він мав таку невгамовну жагу до життя, легкість, поєднану зі вбивчим прагненням до змагання, яке захоплює, але й убиває, якщо вже на те. Мені не траплялося більше людей із таким даром – завжди знати, що й коли казати. У нього є – був – хист переконувати суперників, що вони перемогли, хоча насправді він добувся того, чого прагнув. Фредді обрав собі роботу в рекламі та злетів до висот цієї кар'єри, мов метеор: долав сходинку за сходинкою, очима завжди виглядаючи наступну вершину. Він є – був – яскравим спалахом поміж нами, людиною, яку не забудеш, він мав стати тим, чие ім'я пам'ятали б іще довго після того, як його не стало.

А тепер він пішов, трясця йому, назавжди, його машина на космічній швидкості врзалася в дуба, і я почуваюся так, ніби хтось розрізав мене зверху донизу, а горлянку зв'язав вузлом. Мені весь час не вистачає повітря, воно не повнить легені, я не можу дихати, бо постійно на межі паніки.

Лікар нарешті видав мені якесь снодійне, після того як мама наверещала на нього вчора у вітальні, – місячний запас якихось нових пігулок. Він не дуже хотів їх прописувати, бо, на його думку, скорботу потрібно прожити, «пройти крізь неї свідомо, щоб мати змогу вийти». Я цю фігню не вигадую – він саме такі слова сказав просто мені в обличчя кілька тижнів тому, перед тим як залишити мене з порожніми руками та піти додому, до своїх живісіньких дружиньки та діточок.

Жити близенько до матусі – то водночас і благословення, і прокляття. Коли вона зготує свою фірмову курячу печеню та принесе її в пательні, гарячою, просто з духовки, або коли холодним осіннім ранком чекає на мене в кінці

вулиці, щоб підкинути до роботи, – ось у такі моменти розумієш: це просто божя благодать, що мама живе так близько. Інша річ – коли я валяюся в ліжку, в очах у мене двоїться через похмілля і мати ввалюється до моєї спальні так, ніби мені досі сімнадцять, або коли я кілька днів не прибирала, а матінка скрізь суне свого носа, наче я одна із цих жалюгідних потіпах у реаліті-шоу. Ось тоді наша територіальна близькість – справжнє прокляття. Те саме, коли я намагаюся горювати на самоті, коли вже третя дня, а я досі не розсунула штори у вітальні, коли я так і сиджу в тій самій піжамі, у якій вона застала мене три дні тому та напередодні. Мама готує для мене чай, який я забуду випити, та бутерброди, які поховую в надрах холодильника, щойно вона піде нагору – драїти мою ванну – або надвір – виносити сміття.

Звісно, я розумію. Вона шалено прагне захистити мене, а надто зараз. Лікаря, який вагався, чи варто прописувати мені снодійне, матінка довела до такого переляку, що того тіпало. Я теж не впевнена, що слід ковтати ці пігулки, бо варто лиш почати – і тільки Бог знає, яким привабливим виявиться те забуття. Хоча гадки не маю, чого втягую сюди Бога. Фредді е, був та завжди міг би бути затятим атеїстом, та і я ставлюся до всього цього дещо двоєко, і то в найкращому разі. Тож не очікую, що Бог якось доклався до призначення мені експериментальних пігулок для тих, хто нещодавно втратив близьку людину. Гадаю, лікар порекомендував приєднатися до курсу ще й тому, що мама вимагала максимально дієвого валіуму, а ці нові пігулки рекламують як м'який препарат комплексної дії. Якщо чесно, мені насправді байдуже, що вони таке. Так і запишіть: я найсумніша та найвтомленіша піддослідна морська свинка у світі.

Знаєте, у нас із Фредді було розкішне, просто казкове ліжко. Не повірите, але готель «Савой» розпродавав свої ліжка – майже за безцінь, – щоб звільнити місце для нових, і боже мій, це ліжко – воно ж просто чарівний острів епічних пропорцій. Люди спочатку очі виричали: «Ви купуєте вживане ліжко?» «Що це ви таке втнули?» – запитала мама, ошелешена, ніби ми придбали розкладачку, викинуту з місцевого притулку для безхатьків. Ясна річ, ніхто із цих скептиків ніколи не бував у «Савой». Я теж ні, але бачила по телевізору дещо про їхні ліжка ручної роботи й достеменно знала, що отримую. Ось так і сталося, що ми відхопили найкомфортніше ліжко з радіусом із сотню миль, у якому ми з Фредді знищили безліч недільних сніданків, у якому сміялися й плакали, кохалися – так солодко й щемко.

Коли мама через кілька днів після аварії сказала, що поміняла мені постіль, то й гадки не мала, як мене зірве через цю звістку. Ніби вийшовши за межі власного тіла, я відсторонено спостерігала, як дерла нігтями дверцята пралки, як ридала, поки піна вкривала простирадла – вона змивала останні відбитки шкіри Фредді, останні сліди його запаху, змивала та зливала їх у каналізацію.

Мама стояла навколішки поруч зі мною, намагаючись підняти мене, гукала на допомогу сестру. Зрештою ми просто притулилися одна до одної на строкатих дошках кухонної підлоги та дивилися на ті простирадла – усі троє в сльозах, бо це ж так збіса нечесно, що Фредді більше немає.

Я після того не поверталася до ліжка. Направду я не думаю, що відтак узагалі нормально спала. Так, дрімала іноді: головою на столі, поруч із

недоїденим сніданком, на канапі, скрутившись під зимовим пальтом Фредді, стоячи, притулившись лобом до холодильника, – навіть так.

– Нумо, Лідз, – сестра м'яко трусить мене за плече, – я піду з тобою.

Розгублено кидаю погляд на годинник, бо, коли заплющила очі, був іще білий день, але зараз комусь може видатися й затемно – мабуть, тому Еллі ввімкнула лампи. Як це типово для неї – бути такою розважливою. Я завжди визнавала її за кращу версію самої себе. Фізично ми схожі: зріст, статура, але вона темна, а я світла – і волосся, й очі. А ще вона добріша за мене, часто-густо занадто добра, ніж потрібно для її блага. Вона тут уже від обіду. Мама, здається, графік чергувань склала, щоб упевнитись: я не лишаюся на самоті більш як годину-дві. Мабуть, той графік висить у неї на холодильнику, між нотатками для закупів, які вона додає щотижня, та щоденником харчування для її класу зі схуднення. Любить моя мама списки складати.

– Підеш куди? – Я трохи випростовуюся й помічаю в руках Еллі склянку води та пляшечку із пігулками.

– До ліжка, – голос у неї мов криця.

– Мені тут добре, – бурмочу я, попри те що наша канапа не таке вже й зручне місце для сну. – Ще ж навіть не час спати. Можемо подивитися... – Змахую рукою в бік телевізора, що стоїть у кутку, намагаюся пригадати якийсь серіальчик. Зітхаю, мене дратує, що мій виснажений мозок не здатний навіть на це. – Ну знаєш, отой із пабом і лисими дядьками, там ще всі весь час кричать.

Вона всміхається, закриває очі.

– А, ти про «Мешканців Іст-Енду»[1 – «Мешканці Іст-Енду» (англ. «EastEnders») – мильна опера, яку транслює канал «Bi-Bi-Ci» аж із 1985 року. (Тут і далі прим. пер.)].

– Оцей самий, – відповідаю та розгублено оглядаю кімнату – де ж цей пульт, щоб увімкнути телевізор?

– Вони вже, певно, закінчилися. До того ж ти вже років п'ять, як не більше, їх не дивишся. – Вона і слухати не хоче.

Я кривлю пику:

– Дивилася. Там... там така тітка з довгими кульчиками та... ще одна, її Барбара Віндзор грає, – задираю підборіддя.

Еллі хитає головою:

– Обидві померли вже, – відказує.

«Бідні вони, – думаю я, – бідні їхні родини».

Еллі вказує рукою в напрямку сходів:

- Час до ліжка, Лідіє, - каже вона ніжно, але твердо, більше схожа на медсестру, ніж на рідну сестру.

Гарячі сльози печуть мені очі.

- Не думаю, що зможу.

- Зможеш, - рішуче каже вона, не опускаючи руки: - Що це ти надумала? Спати на канапі решту свого життя?

- І що, це так вже й погано?

Еллі нахиляється до мене, бере за руку, пляшечка з пігулками в неї на колінах.

- Досить, справді, Лідз, - переконує мене вона, - якби тут, на твоєму місці, був Фредді, ти б хотіла, щоб він міг нормально виспатися, правда?

Я киваю із нещасним виразом. Звісно, хотіла б.

- Та твій привид переслідував би його до скону, поки він спати б не пішов, - каже сестра, поглажуючи мої пальці. А я намагаюся продихатися крізь клубок сліз, який постійно душить мене, відколи помер Фредді.

Дивлюся, як вона витрушує на долоню маленьку неоновро-рожеву пігулку. Оце й усе, що має допомогти мені піднятися? Кілька тижнів міцного сну, і я буду мов полагоджений після шторму корабель, знову готовий до відплиття?

Еллі непохитно витримує мій погляд. Моїми щоками котяться сльози, і я усвідомлюю, наскільки розбита. Емоційно й фізично я на нулі. Гірше вже нікуди. Принаймні сподіваюся, що нікуди, бо не думаю, що виживу, якщо падатиму далі. Беру пігулку, пальці тремтять, ковтаю та запиваю її. Біля дверей спальні обертаюся до Еллі.

- Я маю зробити це сама, - кажу пошепки.

Вона відгортає пасмо довгого волосся в мене з очей.

- Ти певна? - Темні очі сестри вп'ялися в мое обличчя. - Можу залишитися з тобою, поки заснеш. Якщо хочеш.

Я хлипаю, дивлячись у підлогу, і знову плачу.

- Знаю, що можеш, - я взяла її за руку й міцно стиснула, - але гадаю... краще... - не можу дібрати потрібних слів - чи то через таблетку, яка вже подіяла, чи то просто таких не було.

Еллі киває:

- Я буду тут, унизу, якщо захочеш мене бачити, гаразд? Не піду нікуди.

Пальці мої стискають ручку дверей. Я не відчиняла їх, відколи мама поміняла білизну на ліжку, не хотіла навіть випадково глянути на чисту незайману постіль, коли йшла до ванної. Я вбила собі в голову: це місце

чуже, воно недоторканне, мов сцена злочину, обмежена жовтими поліційними стрічками.

- Це ж лише ліжко, - шепочу, повільно відчиняючи двері. Ніякі жовті стрічки не блокують мій вхід, ніяких монстрів немає під ліжком. Але й Фредді Гантера немає. І від цього розривається серце.

- Лише ліжко, - каже Еллі, заспокійливо погладжуючи мою спину. - Місце для відпочинку.

Але вона бреше. Ми обидві знаємо: це значно більше, ніж просто місце для відпочинку. Ця кімната - моя з Фредді спальня, ми цей дім саме через неї купували. Простора, сповнена світла, з великими розсувними вікнами та медовими дошками підлоги, на яких ясними літніми ночами місячне сяйво малювало яскраві смуги.

Хтось, певно, Еллі, уже заходив сюди та ввімкнув лампу з мого боку ліжка - чашу спокійного світла, яка так ласкаво зустрічає мене, хоча сонце ще не сіло. Сестра й постіль розстелила. Більш схоже на готель, ніж на спальню. Я зачиняю двері, й мене охоплює запах свіжої білизни. Уже немає слідів моїх парфумів, які змішувалися з лосьйоном Фредді. Немає зім'ятих сорочок, недбало кинутих на крісло, або черевиків, копнутих десь під шафу. Все охайне та сяє чистотою, як нова копійка. А я почуваюся у своєму новому житті так, немов прийшла до себе в гості.

- Це лише ліжко, - шепочу знову, сідаю на краєчок матраца. Заплющую очі, лягаю, згортаюся калачиком на своїй половині, накриваюся клаптиковою ковдрою.

На білизну для нашого ліжка з готелю «Савой» ми витратили більш ніж належало. Білі тонкоткані бавовняні простирадла, дорожчі за постіль із більшості готелів, де я коли-небудь зупинялася. Щойно тіло мое торкається ніжної тканини, я усвідомлюю, що мені вже тепло. Еллі, дорога моя сестричка, підклала мені в ліжко пляшку з гарячою водою, щоб зігріти свіжу білизну. Мое ліжко, наше ліжко, огортає мене, немов старий друг, і я відчуваю себе винною за те, що нехтувала ним.

Лежу на своїй половині матраца, тіло сповнене болем скорботи, руки витягуються, щоб, як завжди, обійняти його. Потім я виштовхую пляшку з теплою водою до його половини, а коли постіль нагріто достатньо, пересуваюся та лягаю туди сама, притискаючи гарячу грілку обома руками до грудей. Занурюю мокре обличчя в його подушку та вию, мов поранений звір, - чужий, нестримний звук.

А потім, потроху, цей звук вщухає. Серцевий ритм зміцнюється, руки й ноги наливаються свинцевою важкістю. Мені тепло, я немов у коконі, й уперше за п'ятдесят шість днів без Фредді я не почуваюся покинутою. Я не покинута, бо ковзнула в обійми сну, я майже відчуваю, як прогинається матрац під вагою коханого, як його тіло обвивається навколо мого, його рівне дихання лоскоче мені шию. Урятуй мене від цієї темної, незвіданої безодні, Фредді Гантере. Я притягую його ближче та вдихаю його запах, занурюючись у глибокий мирний сон.

Уві сні

П'ятниця, 11 травня

Вам знайомі ці блаженні світанкові миті, ці літні ранки, коли сонце прокидається раніше за тебе? Уже розплющила очі, а потім знову поринаєш у сон, радіючи ще кільком годинам насолоди. Я повертаюся й знаходжу Фредді: він тут, зі мною. Відчуття полегшення таке глибоке, що я зараз здатна лише лежати непорушно й намагатися дихати в єдиному ритмі з ним. Зараз четверта, ще надто рано, щоб підійматися, тож я знову заплющую очі. Мабуть, ніколи в житті я не переживала такого абсолютного спокою. Ліжко зігріте нашими тілами, що притулилися одне до одного; золоте світло, що провіщає світанок; ледь чутна музика пташиного співу. Будь ласка, не випускайте мене із цього сну.

Наяву

П'ятниця, 11 травня

Ще до того, як розтуляю очі вдруге, я вже знаю: його немає. Шоста ранку, ліжко на дотик холодніше, сонячне світло сяє гостріше, пташиний спів шкребе, мов цвяхи по шкільній дошці. Фредді був тут, я знаю, він був. Я занурююся головою в подушку, міцно заплющую очі, намагаюся віднайти темряву за повіками, заснути знову. Якби я тільки змогла заснути, я б знову його знайшла.

Паніка повільно закипає, здійсмається десь унизу живота. Що дужче я намагаюся розслабитися, то дужче спалахує мій мозок, він готується до прийдешнього дня, сповненого темних думок і безнадії, з якими я не знаю, що робити. Раптом серце вібрує, вистрибує, мов заряджене якоюсь хитрою батарейкою, бо я пригадую: у мене є снопдійне. Рожеві пігулки, умисно призначені, щоб вимкнути мене. Дотягуюся до пляшечки, яку Еллі поставила на тумбочку біля ліжка, хапаю її обома руками, видихаю з полегшенням, відкручую корок та ковтаю одну пігулку.

Уві сні

П'ятниця, 11 травня

– Доброго ранку, Лідз, – Фредді перекочується в ліжку й цілує мене в чоло. Я відчуваю важкість його руки на своїх плечах. Наш будильник повідомляє: сьома ранку. – Не хочу сьогодні нічого робити. Залишімося в ліжку? Я подзвоню й скажу, що ти захворіла, а ти скажеш, що я.

Більшість ранків він каже щось таке, і кілька хвилин ми вдаємо, що це справді гарна ідея.

– Ти приготуєш нам сніданок у ліжку? – бурмочу я. Моя рука ковзає, відчуваючи тепло коханого тіла; я занурююсь обличчям у м'яке волосся на його грудях. Я так люблю в ньому цю надійність. З його зростом і широкими плечима фізична присутність завжди панівна. Дехто на роботі навіть недооцінює ділове мислення Фредді через стереотипну статуру регбіста, а він тільки й радий скористатися такою перевагою. Суперництво й конкурентна боротьба в нього в крові.

– Якщо тебе влаштує сніданок десь під обід, то авжеж. – Я чую смішок у його грудях, він ніжно гладить мою потилицю.

– Щось таке, – кажу я, заплющуючи очі, глибоко вдихаючи його запах.

Ми залишаємось так, у півсні, ще кілька розніжених хвилин, стискаючи одне одного в обіймах, знаючи, що невдовзі потрібно вставати. Але тягнемо час, бо ці миті для нас важливі, саме вони відокремлюють нас із Фредді від усього світу. Ці миті – немов наріжний камінь, на якому збудоване наше кохання, плащ-невидимка, що огортає наші плечі, коли ми виходимо у світ у своїх справах. Фредді не відповідатиме на зацікавлений погляд дивовижної дівчини з платформи № 4, що чекає потягу о 07:47, а я ніколи не дозволю Леонові, баристі з кав'ярні, куди часом заходжу на ланч, перейти межу від жартівливого дуркування до залицяння, хай навіть він приголомшливий, мов кінозірка, і пише на моєму стаканчику з кавою шалені речі.

Я плачу. Кілька секунд не можу зрозуміти чому, потім пригадую, а потім вдихаю повні легені повітря, як людина, якій вдалося випірнути на поверхню після падіння в глибоку воду.

Фредді перелякано спирається на лікоть, щоб мене роздивитися, стурбовано стискає мое плече.

– Лідз, що таке? – наполегливо розпитує він, готовий допомогти, угамувати будь-який біль, що мене спіткав.

Я не можу дихати, повітря пече мені груди.

– Ти помер. – Жакливі слова вириваються з риданнями, я вдивляюся в його кохане обличчя, шукаючи сліди автотроші. Нічого. Жодного натяку на ту фатальну травму голови, яка забрала його життя. Очі коханого незвичайно сині, такі темні, що навіть видаються карими, якщо ти не наблизитися достатньо, щоб побачити справжній колір. Іноді, на важливі робочі зустрічі, він націплює окуляри в чорній оправі, з простим склом, – ілюзія слабкості там, де її насправду немає. Зараз я вдивляюся в ці очі, проводжу рукою по світлій, мов стерня, щетині на його вилицях.

В зіницях коханого світиться полегшення, він стиха сміється.

- Дурненька. - Він ховає мене в обіймах. - Тобі наснилося, та й усе.

О, як палко я бажаю, щоб це була правда. Я хитаю головою, а він бере мою руку та прикладає собі до серця.

- Я цілий, - наполягає він. - Ось, послухай, серце б'ється, усе на місці.

Б'ється. Я натискаю міцніше, щоб відчутти, як воно стрибає під моєю долонею, та все одно знаю, що воно не б'ється, що це не насправді. Такого не може бути. Тепер він накриває мою руку своєю, уже не сміється, бо бачить, у якому я розпачі. Звісно, він не розуміє. Та і як би він міг? Він не справжній, але, боже, це й не схоже на жоден зі снів, які були в мене раніше. Я прокинулась у своєму сновидінні. Можу відчутти тепло його тіла. Можу відчутти на шкірі пахощі його лосьйону після гоління. Можу відчутти смак моїх сліз, коли він нахиляється та цілує мене, так ніжно. Не можу припинити плачу. Обіймаючи його, намагаюся дихати неглибоко, ніби коханий мій створений із туману і, якщо я дихну надто сильно, він розвіється.

- Це нічне жахіття, от і все, - шепоче, поплескуючи мене по спині й даючи виплакатися, бо що ж іще він може зробити?

Якби він тільки знав, що це геть протилежне. Жахіття стається, коли в день народження ти нетерпляче чекаєш появи свого хлопця й уся родина вже зібралася за столом в ресторані на центральній вулиці.

- Я скучила. Я дуже-дуже скучила, - схлипує. Руки й ноги в мене тремтять, не можу нічого із цим вдіяти, а мій хлопець пригортає мене, цього разу справді міцно, каже, що любить, що з ним усе гаразд, що з нами обома все гаразд.

- Ми на роботу запізнимося, - м'яко каже він за кілька хвилин.

Я лежу нерухомо із заплученими очима, намагаюся запам'ятати відчуття його рук навколо мене, щоб воно лишилося зі мною, коли прокинусь.

- Залишімося тут, - шепочу я, - залишімося тут назавжди, Фредді.

Його рука куйовдить мое волосся, він відхиляє голову назад, щоб заглянути мені в очі.

- Я б залюбки, - усміхається Фредді, - але ж ти знаєш, не можу. Бо голову на тій зустрічі з «Под-Годз» цього ранку.

Він так говорить, ніби нагадує про щось, але мені про це нічого не відомо.

- З «Под-Годз»?

Він підіймає брови:

- Оті хлопці з капсульованою кавою. Пригадуєш, я тобі розповідав? Вони всі припленталися в яскраво-зелених футболках вирви-око та бейсбольних кашкетах зі своїм логотипом.

- Хіба таке забудеш? - відповідаю я, хоча й гадки не маю, про що він.

Фредді випускає мене з обіймів, цілує в щоку.

- Залишайся вдома цього ранку, - його очі стурбовані. - Ти ніколи не брала вихідний. Зроби це сьогодні, гаразд? Я принесу тобі кави або чаю.

Я з ним не сперечаюсь. Я не була на роботі вже п'ятдесят шість днів.

Мое життя переплелось із життям Фредді Гантера того самого літнього вечора, коли він уперше поцілував мене, вдихнувши себе в мою ДНК. До цього йшло, це точилося між нами деякий час, збиралося, мов пара в котлі локомотива: його місце в шкільній ідальні завжди поруч зі мною, так, щоб можна було вкрати в мене морозиво; кпини-залицяння, якими ми перекидалися, мов тенісними м'ячиками, на очах усього класу. Він почав ходити додому тією ж дорогою, що й ми з Йоною, хоча для нього це був добрячий гак, вигадуючи зазвичай щось непереконливе: або мама попросила щось забрати, або бабцю треба провідати. Коли Йона засів удома з вітряною на тиждень чи два, шансів у мене не залишилося. Мене й досі лоскочуть метелики ностальгії, коли я пригадую той день: Фредді подарував мені жовтий пластмасовий квітковий перстеник (такі часто дістають із різдвяних хлопавок), а потім поцілував мене, сидячи на паркані моїх сусідів.

- А бабуся твоя не перейматиметься? - запитала я, переживши кілька найп'яніших хвилин свого життя.

- Та навряд. Вона живе в Борнмуті, - відповів він, а потім ми реготали разом, бо ж то не менш як за сотню миль звідси.

Ось так і сталося. З тієї миті й назажди я вже була дівчиною Фредді Гантера. Наступного ранку він підкинув мені в портфель шоколадку із запискою, що повідомляла: він проводить мене додому.

Комусь таке могло здатися декларацією про привласнення. Але мое ніжне підліткове серце лише затріпотіло від його прямої.

Ось тепер я дивлюся, як цілеспрямовано він рухається: спочатку до ванної, вмикає душ, знімає з вішака свіжу білу сорочку.

- Не хочу зурочити, але, гадаю, це вже вирішено, угода в нас у кишені, - каже він, стисло відповідаючи на робочий дзвінок: мобільний притиснув до плеча, бо виймає із шухляди свіжу білизну.

Я дивлюся на його повсякденні рухи, дивлюся, як він закотив очі - хто б там йому не телефонував, Фредді хоче, щоб розмова якомога швидше скінчилася, - і всміхаюсь у відповідь, хоча губи в мене тремтять.

Він зникає у ванній, а я сідаю та відкидаю ковдру, прислухаючись до дзюрчання води, що обтікає його тіло.

- Що зі мною робиться? - шепочу, спускаю ноги на підлогу, сідаю на край ліжка, мов пацієнт після операції на серці. Тому що саме так воно й відчувається. Ніби хтось розрізав мені груди та масажує серце, повертаючи його до роботи.

– Я не вірю в казки або в чарівні боби, – бурмочу я. Губи в мене тремтять, я прикушую їх так сильно, що відчуваю різкий залізний смак крові.

Фредді виходить із ванної, за ним тягнеться духмяна пара. Він заправляє сорочку в штани, застібає гудзики.

– Я вже буду йти, – каже він. – Якщо я поставлю чайник, ти приготуєш чай? Якщо покваплюся, встигну на потяг.

Ми обрали цей дім саме через таке розташування: коли вранці запізнюєшся, дуже зручно мати станцію електрички просто за рогом. Фредді працює в центрі Бірмінгема, робота забирає в нього багато часу, тож що менше він витрачає на дорогу, то краще. Мені теж ближче діставатися до нашої ратуші. Десять хвилин – і я вже ставлю машину біля роботи. До того ж я люблю наш історичний будинок, він схожий на картинки з книжок мого дитинства. Його навіть вважають найстарішою будівлею в містечку: химерний фахверковий дім у кінці хаотичної головної вулиці. Більшість будинків, що стоять уздовж неї, дуже схожі. Наше маленьке містечко в Шропширі справді стародавнє й несамоовито пишається тим, що про нього є згадка ще в «Книзі Страшного суду»[2 – «Книга Страшного суду» («Domesday Book») – збірка матеріалів першого в середньовічній Європі загального поземельного перепису, який провели в Англії у 1085–1086 роках за наказом Вільгельма Завойовника. Містечко, де живуть наші герої, справді старовинне, а будинок занесено до реєстру історичних будівель Англії.]. Можна багато чого сказати про те, як воно – зростати в такій тісній спільноті. Більшість родин живуть тут із покоління в покоління, від колиски до могили. Легко заперечувати цінність цього способу життя, відчувати задуху від того, що всі все про всіх знають, утім тут є своя втіха, а надто коли потрапляєш у біду.

Ми закохалися в цей будинок не тільки через розташування. Спочатку, одного весняного ранку, ми побачили його в сонячному промінні, що висвітлювало медові каміння стін і глибоке вікно-еркер. Звісно, не дуже зручно, що дім затиснутий у щільному ряду інших старовинних будинків. Оздобити його теж було жах як непросто: у цьому місці важко було знайти хоча б одну пряму стіну або двері. «Усе це додає чарівності», – заявляла я щоразу, як Фредді гахкався головою об низьку балку на кухні. Мені подобалося думати, що декор навіть асоціює з котеджем Кейт Вінслет у «Відпочинку за обміном» – нефарбовані дошки, затишний безлад. Я старанно підтримувала цю атмосферу, обстежуючи всі можливі блошині ринки й лише час від часу стримуючись – треба було також задовольнити смаки Фредді, адже той полюбляв сучасніші речі. Утім цю баталію він завжди програвав: моє сорочче очко тягне до красивих речей і на «Пінтересті» я веду потужну гру.

Кілька днів тому, після того як я змусила себе вдягнутися й добулася до крамниці – поповнити запаси вина, виявилось, що мені не хочеться повертатися додому. Я відчула це вперше, відколи ми отримали ключі, і ще одна частинка серця обірвалася від усвідомлення того, що цей дім вже не був для мене домішкою. Я навіть думки припустити не могла про те, щоб його продати, але тієї миті мене розвернуло в протилежному напрямку: я пішла геть і зробила два кола навколо дитячого парку, перш ніж дістатися свого будинку. Цікаво, що потім, потрапивши всередину, я вже не схотіла виходити знову. Усе-таки я – ціла купа суперечностей. Нічого дивного, що моя родина до смерті за мене боїться.

Це був наш будинок, а тепер він мій, хоча мало втіхи в тому, що у свої двадцять вісім ти маєш будинок, та не маєш Фредді. Ми обидва погодилися з пропозицією нашого фінансового консультанта поєднати нас у пару набувачів страхування життя одне одного. Сама думка про те, що щось може трапитися з одним із нас до того, як ми розплатимося за будинок, видавалася сміховинною. Які ж ми були дивовижно щасливі, які впевнені у власній безпеці. Я витягую себе із цих думок, відчуючи, що знову готова розплакатися. Фредді уважно дивиться на мене.

– Усе вже гаразд? – запитує він, стискає моє обличчя долонями, гладить великим пальцем вилицю.

Я киваю, повертаю обличчя, щоб притиснутися губами до його долоні, коли він цілує мене в голову.

– Добре, моя дівчинко, – шепоче він, – я люблю тебе.

Нехай це буде негідно, але я так хочу вчепитися в нього, благодати не залишати мене знову, проте утримуюсь. Якщо це має бути остання моя згадка про нас, я хочу, щоб вона закарбувалася в моєму серці тільки найкращими хвилинами. Тож я встаю, тримаючись за лацкани його піджака, дивлюся в його прекрасні, такі знайомі сині очі.

– Ти – кохання всього мого життя, Фредді Гантере, – кажу я, чітко вимовляючи ці слова правди.

Він нахилив голову та цілує мене.

– Я люблю тебе більше за Кіру Найтлі, – стиха сміється він, пригадуючи нашу гру.

– Що, аж так сильно? – уточнюю, округлюючи очі, бо ми зазвичай починали з низького рівня та підіймалися на вищі щаблі: у нього була Кіра, у мене – Раян Рейнолдз.

– Аж так сильно, – каже він, обертається на порозі спальні та посилав мені повітряний цілунок.

Усередині в мене здійснюється гаряча й пекуча паніка, я чіпляюся пальцями ніг у дошки підлоги, щоб зупинитися, щоб не бігти за ним. Я слухаю, як він спускається сходами, чую, як закриваються входні двері, підбігаю до вікна, щоб побачити, як він покvapом прямує до рогу. Надто пізно я відчиняю вікна, б'юся над шпінгалетами, викрикую його ім'я, знаючи, що він мене не почує. Чому я дозволила йому піти? Що, як я ніколи більше не знайду його? Я чіпляюся в підвіконня, очима вп'явшись у його спину, і майже чекаю, що зараз він розтане, та він не тане. Просто повертає за ріг, губиться в цьому світі, йде до якогось клієнта з кавової корпорації, до дівчини на четвертій платформі, до всіх цих місць, де я не можу бути.

Наяву

П'ятниця, 11 травня

Я прокидаюся. Обличчя в мене мокре, а на губах запеклося щось на смак як кров. Хапаю телефон, вдивляюся в його чорне дзеркало й бачу, що дуже сильно покусала верхню губу. Там відбитки зубів, її роздуло, ніби мені погано зробили ботокс. Не найкращий мій вигляд. Фредді посміявся б, бо я схожа на рибку-скелезубку.

Фредді. Заплюшую очі, намагаючись віддихатися від гіперреалізму мого сну, чи що то було. Можу порівняти це лише із моментом, коли ви заходите в магазин електроніки та бачите найновіший телевізор, що коштує шалену купу грошей. Кольори яскравіші, звук чистіший. Так от, це був вищий пілотаж, немов дивився фільм у кінотеатрі IMAX. Ні, навіть потужніше за сеанс в IMAX. Надто реально, щоб не бути реальністю. Фредді був живий, він приймав душ, біг, запізнюючись на роботу, знову жартував про Кіру Найтлі.

Я риюся у своєму мозку, намагаючись відкопати хоч якусь згадку про клієнтів із кавової корпорації, яка б пролунала до його смерті. Я певна, що нічого такого не було. Усе так, ніби Фредді прожив ці п'ятдесят сім днів за якоюсь завісою, займаючись своїми повсякденними справами, не турбуючись про світ.

Мене охоплює бажання спробувати заснути знову, піти, знайти його, повернутися в життя, де серце Фредді ще б'ється. Та в тому світі він пішов із дому – перемагати в рекламному бізнесі своєю блискучою усмішкою та відблисками запонок. Як на людину, що минулого вечора навіть у ліжку лягати не хотіла, я зараз геть не хочу вставати та дивитися в обличчя новому дню. Мені доводиться витратити п'ятнадцять хвилин, щоб переконати себе: встати з ліжка – це не найгірша у світі ідея. Зрештою, я укладаю із собою угоду: якщо встану й переживу п'ятницю, якщо прийму душ, поім і, можливо, навіть на якийсь час вийду з дому, тоді зможу ковтнути нову пігулку. Я рано повечеряю, повернуся в ліжку і, можливо, тільки можливо, проведу вечір із моїм коханням.

Наяву

Субота, 12 травня

– Мені наснився Фредді, – кажу я, огортаючи долонями своє горнятко кави, більше для затишку, ніж для тепла. Еллі дивиться на мене через кухонний стіл, повільно киває.

– Мені він теж щоночі сниться, – каже вона, помішуючи цукор у своїй чашці, – коли чесно, я здивувалася б, якби він тобі не снився.

– Здивувалася б? – Пильно дивлюся на неї, хочу, щоб вона заглянула мені в очі, прагну заволодіти всією її увагою, бо це важливо. – У мене раніше такого не було.

У мені здійснюється розчарування. Те, що відбувається зі мною зараз, надто інтимне, це не предмет звичних балачок.

Еллі кидає погляд на кухонний годинник.

– Готова вирушати?

Ми збираємося до мами на сніданок. Тепер ми так робимо кожного суботнього ранку – перед тим як я відвідую могилу Фредді. Напевно, мама намагається в такий спосіб якось структурувати мої вихідні. Еллі нічого не каже про моє скуйовджене волосся та вчорашню футболку. Це футболка Фредді. І волосся моє теж було для нього. Йому дуже подобалося, що воно довге, тож я за всі ці роки хіба що кінчики підрізала. Ніде правди діти, це помалу стає однією з моїх визначальних рис: Лідія, дівчина Фредді, ота, що з довгим білявим волоссям.

Якби це було минулого тижня, я б, мабуть, накинула джинсову курточку, затягнула б коси позаду резинкою, як е, сплутаними, та й уважала б, що готова до виходу. Але сьогодні не минулий тиждень. Якщо останні зустрічі з Фредді й навчили мене чогось, то це того, що я жива. А живі люди мають принаймні бути чистими. Навіть Фредді, який, технічно, не живий, прийняв душ.

– Даси мені десять хвилин? – Мляво всміхаюся до Еллі. – Гадаю, час трішки підфарбуватися. Від самого похорону косметички не торкалася.

Еллі кидає на мене якийсь чудернацький погляд. Можу сказати, що я її таки здивувала.

– Ну, я-то не хотіла казати, але в тебе останнім часом вигляд був, що в тієї посмітки, – зізнається сестра.

Від її жарту в мені все перевертається. Ми завжди були такі близькі, мов – не знаю, що ще може бути таким близьким. Дві горошини в стручку? Не думаю, що це правильне порівняння, бо ми зовні не дуже схожі. Й не скажеш, що близькі, як і мають бути сестри, бо е отакі, як моя колега Джулія та її старша сестра Мері. Джулія про неї каже, що навіть гени в них різні, бо Мері просто королева. Або е сестри, подібні до близнючок Еліс та Елен, з якими я ходила до школи, – завжди вдягалися однаково, договорювали одна за одною речення, а от коли змагалися за звання капітана волейбольної команди, кожна з них могла суперницю під автобус штовхнути. Ми з Еллі, ми... ми як Моніка й Рейчел із «Друзів». Ми як Керрі з Мірандою[3 – Керрі Андервуд і Міранда Ламберт, королеви кантрі, які завжди підтримують одна одну.]. Ми завжди найпалкіше вболівали одна за одну, завжди першими підставляли одна одній плече, на якому можна виплакати. І лише зараз я побачила, як віддалилася від неї. Я знаю, сестра жодної миті не звинувачувала мене, не обурювалася, але як же це було для неї важко. Еллі в якомусь сенсі втратила не лише Фредді, а й мене. Обіцяю собі: колись, як мені бодай трішки покращає, я розповім їй, що в ці чорні дні вона була єдиним промінчиком світла, яке я могла вловити.

- Миттю, - відсуваю стільця, дерево шкребе по дереву.

- Я собі ще чашечку наллю, поки чекатиму, - відповідає сестра.

Залишаю Еллі, заспокоєна звуками кухні: вона набирає воду під краном, дзенькає посудом біля буфету. Сестра завжди була частою і дуже бажаною гостею в нашому домі. Не такою частою, як Йона Джонс, адже він тут проводив із Фредді майже стільки часу, скільки я. Валявся на нашій канапі, дивлячись якийсь безвісний фільм, жував піцу просто з коробки (на кухні хлопці аж ніяк не могли претендувати на роль Джеймі Олівера[4 - Усім відомий «Голий кухар», британська телезірка та кулінарний геній.]). Ніколи я не дорікала Фредді, проте часом відчувала: Йону дратувало те, що я привласнила його найкращого друга. Як не крути, а три - таки непарне число.

- Девіда сьогодні не буде?

Мама відчиняє входні двері та заглядає нам за спину. Іноді я думаю, що вона більше тішиться Девідом, ніж нами двома. Те саме було і з Фредді. Їй до вподоби клопотатися навколо чоловіків - мов матінка із синочками.

- Вибач, цього ранку лише ми, - каже Еллі без нотки вибачення.

Мама театральнo зітхає.

- Що ж, доведеться обійтися. Просто я думала попросити його замінити запобіжник на штепселі фена - знову не працює.

Еллі за маминою спиною переглядається зі мною - я її розумію. Руки в Девіда ростуть з одного відомого місця. Коли потрібно полицку повісити чи кімнату відремонтувати, або, звісно ж, запобіжника замінити - усе це робота Еллі. Але мама вперто чіпляється за старомодне уявлення про те, що Девід має бути «мужчиною в домі», тож переробить усі чоловічі справи. Вона сама може легко замінити запобіжника: виростила нас без батька і ми якось не помирали. Мама знає про дрти та заземлення з власного досвіду. Здається, вона так прагне сповнити Девіда відчуттям самоцінності, що вишукує для нього всілякі химерні справи, а той своєю чергою дивиться на нас благальними, повними паніки очима. Еллін чоловік навіть на драбину не вилізе, щоб не спітніти, мов хлющ. Кілька тижнів тому було таке, що я відвертала мамину увагу на кухні, він тримав драбину для Еллі, а та прочищала ринву. Ми всі граємо в цю гру. Фредді був майстровитий, завжди все робив у родині, й от тепер, коли його немає, Девід хоч-не-хоч посів роль домашнього майстра на всі руки.

- Я готую омлет із сиром та цибулею, - каже мама, коли ми йдемо за нею через хол. - Пробую нову сковорідку.

Вона крутить перед нами яскраво-рожевою пательнею.

- Знову надивилася того телемагазину? - запитує Еллі, ставлячи сумку біля кухонного столу.

Мама знизує плечима.

– Просто показували. Ти ж знаєш, я не завжди купую з телевізора, але Кетрін Маг'яр була від неї в такому захваті, а в моєї старій пательні саме ручка відвалилася, то це було просто мов знак долі.

Я придушую усмішку, Еллі дивиться в інший бік. Ми обидві знаємо, що мамині кухонні шафи по саму зав'язку напхані непотребом, який вона понакупляла, бо супергламурна телеведуча Кетрін Маг'яр переконала її, що цей мотлох створить революцію в житті справжньої господині.

– Хочеш, я поріжу цибулю? – питаю.

Мама хитає головою:

– Вже! Он вона, в мінічопері.

Я киваю, бо вже помітила прилад на робочому столі. Не питаю, чи він теж із телемагазину, – і так зрозуміло. Разом із ним прибули автоматична тертка для сиру, якою вона скористалася, щоб натерти чедер для омлету.

Тож я варю каву. На щастя, без допомоги всяких гаджетів.

– Ти пробувала ті пігулки? – питає мама, розбиваючи яйця в миску.

Киваю, бо перехопило подих від нагадування про Фредді. Вона перебирає кухонне приладдя в глечики, знаходить вінчик.

– І?

– І вони працюють, – знизую плечима, – виспалася.

– В ліжку?

Зітхаю, а Еллі посилає мені коротку усмішку.

– Так, у ліжку.

Мамине обличчя розгладжується від полегшення, вона тепер спокійно збиває яйця.

– То добре. Отже, більш ніякого снання на каналі, гаразд? Це для тебе зле.

– Ні, обіцяю.

Еллі накриває на стіл, три тарілки. Наша родина розрослася до п'ятьох, тепер число зменшилося до чотирьох, але від початку нас завжди було троє: мама та ми з Еллі. Нашого батька ми насправді не знали. Він пішов із дому за п'ять днів до мого першого дня народження, і мама ніколи йому цього не пробачила. Еллі була жвавою трирічною дівчинкою, я – взагалі ще крихіткою. А він вирішив, що життя з трьома дівчатами – то забава не для нього, та й перебрався до Корнуоллу, де зайнявся серфінгом. Отакий він чоловік. Що кілька років надсилає нам новини про своє чергове місцеперебування, іноді

навіть ні сіло ні впало з'являвся на порозі, ще коли ми в школу ходили. Він не погана людина, просто такий от, вітром підперезаний. Знати, що він десь є, – добре, але я, напевно, ніколи не потребувала його у своєму житті.

– Я тут міркую, що час купувати новий кухонний стіл, – каже мама, розставляючи тарілки та сідаючи разом із нами.

Ми з Еллі витріщаємося на неї.

– Ти не можеш, – кажу.

– У жодному разі, – вторує Еллі.

Мама здимає очі догори. Вона, звісна річ, передбачила спротив своїй ідеї.

– Дівчата, цей же ось-ось розвалиться!

Ми сиділи навколо цього побитого, вишкрябаного дерев'яного столу все наше життя, і в кожній було своє особливе місце. Він бачив, як ми снідали перед школою, бачив наш улюблений бекон і бурякові сендвічі на вихідних, чув наші сімейні суперечки. Наша мама, правду кажучи, людина звички. Її домівка не дуже змінилася за всі ці роки. Ми з Еллі звикли покладатися на те, що тут усе більш-менш однакове. Якщо подумати, то й про маму можна сказати те саме. Скільки я її пам'ятаю, вона носить звичну попелясто-біляву зачіску. Ми з Еллі успадкували від неї форму обличчя – мов сердечка. Коли всміхаємося, у нас проглядають подібні до маминих глибокі ямочки, ніби хтось пальцем тицьнув у наші щічки. Вона – наш простір безпеки, а цей дім – святилище.

– Ми за цим столом домашнє завдання робили. – Еллі намагається захистити його руками.

– Кожен різдвяний обід у моєму житті минав за цим столом, – додаю я.

– Але ж він весь пописаний. – Мама намагається вставити слово.

– Так, – каже Еллі, – нашими іменами, коли мені було п'ять років.

Вона, щойно вивчила літери, понаписувала синьою кульковою ручкою всі наші імена, глибоко видряпавши їх у стільниці, і, вочевидь, страшенно пишалася своїм подвигом, аж не могла дочекатися, коли зможе похвалитися мамі. Вони й досі тут, під нашими столовими серветками, – дитячі великі літери. Гвен, Еллі, Лідія. Та маленька миршавенька пташка поруч із кожним.

– Може, забереш його собі? – Мама запитально дивиться на Еллі. Та має жакливо охайний дім, де все до всього пасує та доповнює, де нічого не знайдеш побитого та пошкрябаного.

– Він належить цьому домові, – твердо каже Еллі.

Мама дивиться на мене:

– Лідіє?

- Ти ж знаєш, у мене місця немає, - кажу, - але, будь ласка, залиш його. Він - частина родини.

Мама зітхає, вагається. Бачу, що вона знає: так і є. Не думаю, що вона хоче його втратити.

- Можливо.

- Омлет чудовий, - додає Еллі.

Мені на думку приходить дещо.

- А що, Кетрін Маг'яр продає новий обідній стіл?

Мама тягнеться за своєю кавою та плескає по стільниці, мов по плечі старого друга.

- Я скасую замовлення.

Кетрін Маг'яр, може, й потужна, але проти гнізда Бердів шансів не має.

Я дивлюся на могилу Фредді, на букет ретельно загорнутих у целофан троянд біля надгробка, таких пихатих поруч із безладом маргариток і польових квітів, що я лишила тут минулого тижня. Певно, хтось іще тут був. Колеги або, можливо, Меггі, мама Фредді, хоча вона не часто приходить - каже, її це надто засмучує. Фредді був у матері єдиною коханою дитиною, настільки коханою, що їй психологічно важко було додати мене до свого родинного кола любові. Я не можу сказати, що Меггі недобре ставилася до мене, проте неодноразово давала знати, яке то для неї було велике щастя - мати всього Фредді тільки для себе. Після його смерті ми кілька разів зустрічалися, але я не певна, що ці зустрічі багато важили для кожної з нас. Її втрата - іншого гатунку, я з нею про свою говорити не можу.

Сама дивуюся, що візити на цвинтар мене так не засмучують; для мене радше цінно, що є місце, куди я можу прийти й поговорити з ним. Я знімаю обгортку зі свіжих квітів, куплених дорогою сюди в крамниці, краєм ока дивлюся на троянди. У мене фрезії «світ вільям» та кілька тендітних сріблястих гілочок на додачу. Нічого такого банального, як троянди. Троянди - це для Дня святого Валентина, для тих, хто обирає коханих за правилом щасливих чисел, або для коханців без уяви. Ще би плюшевого ведмедика докласти. Наше з Фредді кохання було за тридев'ять земель від стандартних фраз на листівках і сердечок, наповнених гелієм. Воно було великим і справжнім. І тепер я почуваюся мов пів людини, неначе художник перевернув олівця та й витер половину мене зі свого аркуша.

- Хто приходив тебе провідати, Фредді? - питаю, примощуюся на траву, ставлю сумку біля ніг. Щось є депресивне в тому, щоб возити напихваті в багажник сумку з усіма цвинтарними прибабасами, правда? Порожня пляшка для води, яку наповнюєш під краном, ножиці, щоб обрізати квіти до правильного розміру, серветки, щоби прибирати чи руки витерти, - усе таке.

Коли я тільки почала приходити сюди, то зазвичай намагалася заздалегідь придумати, що маю тут казати. Не спрацювало. Тож зараз я просто сиджу в мовчанні, заплющивши очі, та уявляю, що я десь геть в іншому місці. Я всі можливі місця для нас вигадую. Ось я вдома, на канапі, поклала ноги на коліна Фредді. А ось поруч із ним у шезлонгу, під час турецького туру «повний пансіон» – обрали його тоді на свою голову, хай йому грець, ми тоді витримали цей жадливий готель, мабуть, лише завдяки безкоштовній ракії. А ось ми сидимо одне напроти одного в «Шейлі», маленькій паркій кав'ярні, що за рогом нашого будинку. Ми туди ходили, щоби по-англійськи дати раду похмілью після веселої вечірки напередодні. Для мене – буряк, що його Шейла, власниця, спеціально придбала заради моїх регулярних замовлень. За кілька секунд я вже знаю, куди ми попрямуємо сьогодні. Ми – в затишку й спокої нашого великого ліжка із «Савою», дивимося одне на одного, оперлися на подушки, клаптикова ковдра огортає на наші плечі.

– Гей, хлопче, – бурмочу з усмішкою, а очі мої заплющуються самі собою, – це знову я.

Дякувати тому, що сталося минулої ночі, мені не доводиться, як зазвичай, напружуватися, щоби чітко побачити обличчя Фредді. Його теплі й сильні пальці переплетені з моїми між нашими тілами. У моїй уяві він усміхається й каже: «Вже повернулася? Ото нетерпляча!»

Я легенько пихкаю.

– Не уявляєш, як добре було тебе знову побачити, – кажу майже пошепки, – я так за тобою скучила.

Він простягає руку й поплескує пальцями мене по щоці.

– Я теж за тобою скучив, – відповідає він. Протягом кількох наступних хвилин ми не промовляємо ні слова. Я просто дивлюся на нього, він дивиться на мене, час пливе повільно й медитативно. Ми ніколи не могли собі такого дозволити, коли він був живий.

– То що в тебе нового? – питає він згодом, накручуючи на палець пасмо мого волосся.

– Та насправді нічого такого, – відповідаю, і воно так і є, бо я рідко виходжу з дому останнім часом. – Ходила снідати до мами разом з Еллі. Був омлет із сиром та овочами, бо мама хотіла спробувати нову пательню, яку придбала на телемаркеті, – замовкаю, потім продовжую: – Тітонька Джун із дядьком Бобом узялися стріляти з лука, – додаю. Фредді завжди кепкував з реєстру їхніх вічно нових хобі – ті ж бо були вірні прихильники різних курсів для дорослих, незалежно від вроджених здібностей. Попри все, дядько з тіткою завжди в доброму гуморі, ці люди – сіль землі. Відколи помер Фредді, тітонька Джун стала опорою для мами. Гадаю, саме завдяки їй підтримці мама може підтримувати мене. Обожаю тітоньку Джун, вона така схожа на маму. Сестри однаково сміються – так, що всі навколо починають сміятися разом із ними.

– Дон і Джулія з роботи пару днів тому приходили, принесли листівку та винограду. Виноград! Можна подумати, що я хвора чи щось таке. – У моєму голосі чути зневагу, мені це не подобається. – Проте це було дуже мило

з їхнього боку. Зі мною зараз не так уже й приємно спілкуватися. – Трішки мовчу, потім стиха сміюся. – Я навіть не люблю цей клятий виноград.

Із заплученими очима міркую, що б ще такого йому розповісти.

– Еллі знайшла собі нову роботу, – кажу, пригадавши велику новину сестри, – вона буде івент-менеджеркою в новому розкішному готелі нашого міста. Непогана робота, вона вважає.

Що ще я можу розказати? У моєму повсякденному житті дуже мало змін. Йому б, напевно, сподобалися якісь спортивні новини – футбол чи регбі, – але я в тому нічого не тямлю.

– Лікар днями прописав мені якісь нові пігулки, – кажу майже з острахом, бо Фредді мав пунктика щодо пігулок, ніколи ніяких ліків не вживав. – Просто щось таке, що допомагає заснути. Мама наполягла, знаєш, як вона вміє, – я знаю, що ганьби немає в тому, що потребуєш допомоги, проте хочу, щоб він пишався моєю силою й витримкою. Уявляю, як він запитує, чи допомогли ліки, а я всміхаюся, вагаючись. – Я не думала, що вони допоможуть. Я не спала в нашому ліжку аж до минулої ночі.

– Та і як воно? – запитує Фредді.

– Я не усвідомлювала, що ти ще тут, – видихаю я, серце б'ється прискорено. – Я так боялася йти спати, не розуміючи, що ти чекаєш на мене. – Я майже сміюся, у мене паморочиться в голові.

– Я сьогодні зовсім по-новому почуваюся, Фредді, – кажу дуже тихо, хоча підслуховувати мене нікому. – Щодня, від самої аварії, я почувалася так, ніби рухаюся крізь сірий туман чи щось таке, але сьогодні з'явився промінчик світла. Це немов, я не знаю... – Стенаю плечима, оглядаюся навколо, шукаю слів, щоб пояснити. – Це так, ніби ти посилаєш мені сигнали ліхтариком – короткий, довгий, короткий – звідкись, дуже здалека, а я з усіх сил зосереджуюся та намагаюся йти за твоїм сигналом. Щоб тебе знайти. Що ти зараз робиш, де ти зараз? – Кидаю погляд на годинник. – Полудень, субота. Не сумніваюся, що ти на футболі з Йоною.

Боже, виявляється, я можу навіть померлого брати на кпини. Мабуть, це так, бо коли я часом думаю про Йону, про те, як швидко зникає шрам на його брові, у мені кипить відчуття несправедливості всього, що сталося. Фредді мав їхати просто додому на мій день народження, а не робити цього кола заради Йони.

Здебільшого моє логічне мислення втручається, намагаючись втовкмачити мені, що це ідіотизм – кидати на Йону бодай тінь звинувачення, та іноді, пізно вночі, я не можу прогнати цих думок. Я старанно уникаю його від самих похорон. Не відповідаю на есемески, пропускаю дзвінки, не телефоную у відповідь. Знаю, що він не заслуговує на таке поводження, але нічого не можу вдіяти.

– Не будь із ним така жорстока, – каже мені Фредді.

Я зітхаю. Легко йому казати.

- Знаю, знаю. Просто... - Я розпаковую серветки, мовчу, бо вимовляти слова вголос для мене зараз занадто. - Просто я іноді міркую, що було б, якби ти дозволив йому керувати самому, хоч раз... - Я пихкаю, занадто енергійно протираючи надгробок, закінчую речення у своїй уяві.

- Він був моїм найкращим другом, - нагадує мені Фредді, - і твоїм найдавнішим другом, пам'ятаєш?

Пхаю зів'ялі квіти до сміттевого пакета, ламаю крихкі стебла, хитаю головою.

- Звісно, пам'ятаю, - погоджуюся. Я знаю Йону навіть довше, ніж Фредді. - Але все змінюється. Люди змінюються.

- Йона не змінюється, - каже Фредді. А я не кажу, що він помиляється, хоча таки помиляється. У Йоні світло згасло в день аварії, його особливе світло, і я не впевнена, що він колись зможе його відродити. Я зітхаю та дивлюся на небо. Усвідомлю, що своїми спробами відсторонитися від Йони додаю йому ще одного тягара, і мені від цього геть паршиво.

- Я спробую, гаразд? - відповідаю. - От як знову його побачу, так і спробую. - Я даю цю обіцянку, знаючи, що на Йону не так-то й просто натрапити.

- Мабуть, мені вже час йти, - кажу, збираючи речі до сумки. Підсвідомо проводжу очима вздовж золотих літер, що складають ім'я Фредді. Фредді Гантер. Його мати хотіла написати «Фредерік». Ми тоді були такі близькі до сварки, як ніколи раніше. Я наполягала на своєму. Він ненавидів, коли його називали «Фредерік». Я ніяк не могла допустити, щоб це було вигравіювано на його могильному камені цілу вічність.

Я затримуюся біля каменя, готова йти - й не готова до цього. Це найгірше з усього: коли сюди приходиш, то маєш звідси йти. Я намагаюся не думати про це забагато, не думати про реальність, про те, що залишилося від нього під землею. Були такі особливо темні ночі, одразу після похорону, коли я ладна була перестрибнути цвинтарну браму, готова рити землю, аж поки пальці не зімкнуться на невибагливій чорній капсулі, яка відтепер містить мое життя - разом із його життям. Просто до біса добре, що Фредді не поховали, а кремували. Я не певна, чи змогла б зупинитися, не прийти сюди із заступом і смолоскипом, не поховати себе під землею разом із ним.

Я важко зітхаю, рвучко встаю, відліплюю від джинсів вологий пластиковий пакет, на якому сиділа, потім цілую кінчики пальців та прикладаю їх мовчки до каменя.

- Побачимося пізніше, сподіваюся, - шепочу, схрестивши пальці на обох руках, повертаюся та йду до припаркованої машини.

Кладу сумки до багажника, грюкаю кришкою, і тут у задній кишені джинсів зненацька вібрує телефон. Торкаюся екрана, і висвічується ім'я Еллі.

Посидимо в «Принці» з годинку? Я вже тут – мандраж перед новою роботою! Певно, ти теж зможеш перехилити чарочку?

Розгублено дивлюся на її повідомлення, гадки не маю, що відповісти. Моеї ноги не було в нашому місцевому пабі з дня похорону Фредді. Звісно, сестра про це знає. Протягом останніх тижнів, коли вона пропонувала, я щоразу відхиляла цю ідею. Ішлося не тільки про паб: я відмовлялася взагалі кудись виходити. Але я повертаюся думкою до сьогоднішнього ранку. Еллі, мабуть, сприйняла те, що я розчесала волосся та трішки підфарбувалася, як ознаку прогресу, мій перехід від пекучо-червоної скорботи до якоїсь там наступної стадії. Не знаю, як вона зветься, може, сталево-сіра? Я знаю, що психологи називали ці стадії якось інакше, але мені про них простіше думати, добираючи кольори. Лютий червоний. Нескінченний чорний. А тепер, тут, – сірий, похмурий, мов спальні райони, скільки сягає око. Я обмірковую пропозицію Еллі. Чи зможу витримати похід до пабу? Інших планів у мене немає. Моя субота – чистий аркуш, і я знаю, як вона нервує через свою нову роботу. Після аварії вона приділяла мені так багато часу – мабуть, потрібно повернути його їй.

Окей.

Я відправляю це дуже швидко, бо можу ще сказати «ні».

Побачимося за 10 хвилин.

Коли я заходжу до пабу, почуваюся так, ніби всі на мене дивляться, – як у фільмах про Дикий Захід, коли розчахуються двері салуна й усі замовкають, витріщаючись на незнайомця, що насмілюється увійти до їхнього середовища. Мабуть, я роблю з мухи слона. Направду, саме це й роблю, бо в пабі всьогодесь два десятки відвідувачів, і половина з них – пенсіонери зі своїми пінтами м'якого пива, що сидять собі та стежать за більйардною грою на маленькому телевізорі у віддаленому кутку.

«Принц Вельський» – справжній паб, повсюди – недолугі брунотно-зелені килимки та підставки для пива родом зі сімдесятих. На гастроменю можна не розраховувати: Рон за стійкою подасть вам хрусткі сирні роли та мариновану цибулю, якщо пощастило й сьогодні день матчу. Але «Принц» наш, місцевий, буквально за рогом від дому, не дуже привабливий для хіпстерських компаній, і саме за це його люблять постійні клієнти. Завжди я заходила сюди цілковито спокійною, але не сьогодні. Страшенно знервована та дуже самотня, я оглядаю кімнату, шукаючи сестру.

Я помічаю її ще до того, як вона мене побачила. Еллі стоїть із Девідом та ще кимось біля грального автомата з фруктами на барабанах, задом до мене; у руці – келих із вином, сама нахилилася, щоб краще чути хлопця поруч. Я важко ковтаю та впізнаю приятелів Фредді, з якими він полюбляв вихилити чарку, – колишніх однокашників і хлопців, що завжди вештаються на околиці

мого життя. Девід помічає мене, підіймає руку, штурхає Еллі, дає знати, що я прийшла. Сестра миттю опиняється біля мене, бере мене за руку.

– Хороша дівчинка, – каже вона. Може, в інших вустах це пролунало б зверхньо, але ж це Еллі: вона розуміє, яке складне для мене було це рішення, а я знаю, як бракує їй усього того, що ми завжди робили разом.

– Ходімо візьмемо тобі випити, – ми йдемо до бару, і вона стискає мої пальці, легкий рух, дуже мені дорогий.

Я з усіх сил намагаюся дивитися просто перед собою, не кинути погляду на групу біля грального автомата, хоча знаю, що вони стежать за мною. Чесно кажучи, я уникала ходити кудись, де зможу побачити людей, що знали Фредді, бо мені несила було постати перед необхідністю відповідати на питання про те, як я тримаюся, або чути про їхній шок та скорботу. Чи було це егоїстично з мого боку? Я просто не в змозі викликати в собі емоційні сили, щоб перейматися ними.

Рон, власник пабу, усміхається до Еллі та тягнеться по чистий келих.

– Повторити?

Його погляд ковзнув на мене; знадобилося кілька секунд, щоб розпізнати в мені дівчину Фредді. Він одразу ж опановує себе, та деякий час на його обличчі мерехтить щось схоже на паніку.

Еллі киває й повертається до мене:

– Лідіє?

Якусь мить я почуваюся, ніби вперше в пабі, – зніяковіла, спітніла під коміром, наче мені знову сімнадцять, а я вдаю повнолітню, щоб налляли випивки. Пробігаю очима пляшки надто швидко, серце починає калатати.

– Келих вина? – пропонує Рон, який уже дістав другий келих із підвіски. Я киваю так вдячно, як тільки можу. Він не розпитує, що я хочу, просто ставить переді мною великий келих чогось охолодженого та білого, коротко поплескує мене по руці й обурено дивиться на Еллі, яка збирається заплатити за напої.

– Коштом закладу, – гарчить чи бурчить він і починає полірувати шматом поверхню стійки, усім своїм видом демонструючи, як йому все байдуже. Дивлюся на Еллі та бачу, що в неї дихання перехопило від його жесту. У мене набігають сльози, а Рон ось-ось протре дірку у своєму барі. Тож я беру келих, злегка вдячно всміхаюся та прямую до столика в кутку. Еллі на хвилю повертається до Девіда й купки хлопців біля автомата, а я оглядаюся, щоб роздивитися, хто є в барі. Звичайні обличчя. Декерз із компанією прийшли вихилити по кілька кухлів пива до футболу, старі друзі Фредді. Даффі, суворий бухгалтер, уже тут, його блідо-блакитна сорочка аж надто офіційна для суботи, і Рей, хлопець, з яким ми ходили до школи, – у нього зараз, здається, власний будівельний бізнес. Є ще пара чоловіків: Стирчак – не питаєте мене, чого його так кличуть, бо я гадки не маю, – молотить по кнопках грального автомата, а ось і Стю – здається, так його звуть, – більшість життя якого проминає в спортзалі. Я не зустрічаюся

очима ні з ким із них, і вони, упевнена, мені за це цілковито вдячні. Смерть – такий безвідмовний засіб, щоб стати соціальною парією.

– Безкоштовні напої? – каже Еллі, плавно сідаючи на табуретку поряд зі мною за наш маленький круглий столик. – Усе колись буває вперше.

І вона не помиляється. Усе зараз сприймається як уперше. Уперше я смажу бекон, а Фредді не хапає його просто з пательні ще до того, як устигнеш покласти смаженину на хліб. Уперше я сплю в нашому ліжку сама. Уперше я йду до пабу як дівчина померлого бідолахи. Жодного із цих «уперше» я не чекала отримати на цьому етапі свого життя.

– Рон такий милий, – бурмочу, підтягуючи до себе свій уже напівпорожній келих. Щось розігналася, треба пригальмувати.

І тут прочиняються двері й заходить Йона Джонс, з ніг до голови в чорному, як зазвичай, його чорняве волосся таке саме скуйовджене, як завжди. Нічого не можу із собою вдіяти, усередині в мені все скручується, коли бачу його самого – це як Вуді без Базза[5 – «Історія іграшок», ковбой Вуді та космічний рейнджер Базз Рятівник, друзяки нерозлийвода (не одразу, але назавжди)]. Він зупиняється погмоніти з хлопцями біля автомата – рука на плечі Декерза, – потім прямує до стійки. Обертається в наш бік, постукуючи підставкою для пива по краю бару, поки Рон протягує йому пінту, тьмяно всміхається, та ця усмішка зникає з його обличчя, коли Йона помічає мене. Напевно, він відчуває той самий удар у порожнечу в серці, який відчуваю я, і одразу ніяковіє від того, що зараз стоїть між нами. Востаннє я бачила його на похороні, ми обоє ледве трималися. Сьогодні вигляд у нього кращий. Коли наші погляди зустрічаються, пальці Йони інстинктивно торкаються шраму над бровою. Не знаю, може, мені варто встати й привітатися, але я так і сиджу, мов приклеєна до табуретки, заклала в нерішучості. Я думаю, що і йому невтямки, що робити, і це дурня, бо ми знаємося з дванадцяти років. Пів життя дружи, і от ми вирячуємося одне на одного через весь паб, мов нашорощені леви, непевні, чи й надалі належимо до одного прайду.

Йона бере пінту, яку Рон поставив перед ним, осушує одразу майже третину, бурмотить подяку, бо Рон без коментарів наповнює її знову. Мені стає легше, коли Девід втручається і мимоволі руйнує цей напружений момент, приєднується до Йони біля стійки, а потім забирає його до нас. Девід падає на стілець біля своєї дружини, а Йона нахиляється, щоб поцілувати спочатку Еллі, потім мене. Його рука тепло лежить у мене на плечі, коли він нахиляється до моєї щок.

– Гей, дівчино. – Він сідає на табуретку поруч зі мною. Йона, як порівняти з Фредді, мав перевагу в зрості: він довгастий і худорлявий, не такий широкоплечий регбіст. Якщо Фредді можна порівняти з левом, то Йона радше пантера. – Сто років не бачилися.

Можна сказати йому, скільки точно днів минуло з дня похорону, але натомість я розколупую тріщинку в ламінованій покрівлі столика.

– Еге ж.

Він перехиляє кухоль, відпиваючи ще пива, і ставить його на стіл.

- Як ти там?

- Нормально, - кажу. Слова мене покинули. У моїй уяві Йона так сильно пов'язаний із Фредді, що я не знаю, як мені зараз бути поруч із ним. Девід щось показує Еллі у своєму телефоні - найімовірніше, дає нам із Йоною трішки погомоніти на самоті.

- Я тобі дзвонив.

Киваю, мені незручно:

- Знаю. Мені щось не дуже... Я не могла...

- Все нормально, - каже він поспіхом, - я розумію.

Я не кажу, що він навряд чи здатен зрозуміти, бо знаю: він із тих, хто тужить за Фредді найбільше. У Йони навіть своєї родини до пуття немає. Його мати всю ніжність дарувала пляшці, а батько був одружений із кимось іще. Ані братів, ані сестер, тягар розділити ні з ким, домашнього затишку теж негусто, тому чекати з радістю закінчення шкільного дня так, як ми, він не міг. Я знаю все це уривками - здебільшого в переказі Фредді, ніж від самого Йони. Дитиною він усе вигадував туманні виправдання для відсутності його матері на батьківських зборах, а дорослим просто не згадував про своїх батьків. Гадаю, ми з Фредді були для нього найближчими людьми, єдиною родиною, яку він справді знав.

- Але ж ти нормально? - питає. Невимовлені слова зависають між нами, а його пальці перевіряють, чи шрам сховано під довгим волоссям.

Знизую плечима:

- Та нічого. Принаймні не розкисаю на людях, а це вже, повір мені, покращення. - У моєму голосі вчувається легка нотка «мое горе гірше за твоє». Це несправедливо, і я про це знаю. Він опускає погляд та невпинно тре руками стегна, а коли здійсмає на мене темні тужні очі, коли знову зустрічається поглядом зі мною, я відчуваю, що він намагається щось сказати, тож вистрибую перша.

- Вибач, - кажу, похитуючи ніжкою свого келиха, - боюсь, я розучилася вести світські розмови. Не зважай на мене.

Він зітхає та хитає головою:

- Без проблем.

О, як це жахливо, як страшенно незручно. Йона постукує по столику підставкою з-під пива - нервовий рух. Він музикант аж до самих кісток, піаніст-самоучка, аматор, грає на бог знає скількох інструментах. Ще коли ми були малими, він завжди цим вирізнявся. У Фредді зовсім не було музичного хисту, хіба що одного літа хлопець вирішив, що стане рок-зіркою. Згас він так само, як і загорівся, але, щоразу натрапляючи на горищі на свого старенького «Фендера»[6 - Марка гітари, справді дуже хороша.], він на кілька хвилин відчував себе Браяном Меем[7 - Кучерявий астрофізик із «Квін».]

- Не заважатиму, - раптом рішуче каже Йона, його рука коротко стискає мое плече, він підводиться. Я майже тягнуся, щоб зупинити його, бо, гадаю, мала б спробувати принести якусь оливкову гілку примирення. Я ж обіцяла Фредді, що спробую, - ще й години не минуло. Розтуляю рота, щоб сказати щось, хоч що-небудь, потім дивлюся вгору: до нас наближається Декерз. У школі з ним завжди було повно клопоту, дрібний задирака, мабуть, прокляття всієї вчительської. Останніми роками я з ним і не говорила особливо. Він зніяковіло ставить переді мною склянку. Дивлюся на нього, помічаю дві однакові плями збентеження на щоках, що так не схоже на його звичайну самовпевненість. Потім дивлюся на те, що він приніс: щось спиртне, я б сказала, горілка або джин. Нерозбавлене. Не знаю, чи то він вважає, що мені потрібне щось міцне, чи просто не здатний уявити, як це людина може з власної волі розбавляти алкоголь. Він нічого не каже. Якусь жахливу мить скидається на те, що він ось-ось розплачеться.

- Дякую, - я тільки й можу прошепотіти, а він киває, один раз, гостро й коротко, потім, згорбивши плечі, вертається до грального автомата.

- Ще раз безкоштовна випивка, - каже Еллі, розряджаючи напругу. - Ходи з нами знову.

Я тремтячими губами всміхаюся, а Йона, скориставшись можливістю, залишає нас і прямує до бару.

Підіймаю чарку, нюхаю.

- Схоже, горілка.

Декерз дивиться в наш бік, обернувшись від автомата, тож я із ввічливості перехиляю половину вмісту собі в горло. Ісусе! Воно ж таке міцне, що в мене очі печуть. Ставлю склянку на стіл, дивлюся на Еллі.

- В мене аж зуби заломило, - скаржуся.

Вона чи то сміється, чи то пхикає.

- Він не хотів тобі зашкодити.

- Ще тільки полудень, а я вже наливаюся нерозбавленою горілкою, - бурмочу.

Цієї миті біля нашого столу з'являється довгастий і кістлявий Стирчак. Розігрується дуже схожа сценка: мені - невизначений напій та кивок.

- Дякую, кхм, Стирчаку, - кажу, немов така собі манірна тітонька.

Девід підіймає своє пиво, щоб сховати вишкір. Стирчак видихає з полегшенням та поспіхом відступає.

- Що так смішно? - бурмочу.

- Просто так кумедно звучить, що ти звеш його Стирчаком.

- А як ще я мала його називати?

- Піт? Зараз більшість людей його так і зве.

Халепа.

- Фредді завжди його звав Стирчаком, я точно пам'ятаю. - Обличчя мое горить.

- Це його прізвисько. Це ж просто... Я не знаю. Між хлопцями. Він, як був пацаном, не міг стримуватися серед дівчат, та й у нього завжди... - Девід замовкає, намагається вирішити, як би так делікатніше висловитися.

- Уявляю, - перериваю я, і ми обое втуплюємося у свої напої. Еллі риється у своїй сумочці, ніби щось шукає, а Девід надто милий, щоб сміятися з мого зніяковіння.

- Я це пити не зможу, - змінюю тему, а потім подумки стогну, бо ще один із приятелів Фредді несе мені чарку. Даффі, суворий бухгалтер. Те, що він такий суворий, робить його жест навіть значущим.

- Прийми мое щире співчуття, - каже він, офіційно, мов директор цвинтаря.

Оця фраза - я б уже петицію подала, щоб забрати її з англійської мови, але розумію, що наміри в нього якнайкращі.

- Дякую, ти дуже добрий, - відповідаю, і він тікає, бо обов'язок виконано.

Я це розумію. Вони віддають мені шану. Ці хлопці вболівали разом із Фредді на футболі, були неофіційним почесним караулом біля церкви під час похорону. Ці напої - більше для Фредді Гантера, ніж для мене.

Я виставляю чарки рядком, міркуючи з відчаю, чи план «зілляти все це в одну склянку та й перекинути на одному вдиху» справді аж такий жахливий. Коли здіймаю очі, ловлю погляд Йони, який дивиться на мене через паб. Він утримує цей погляд кілька секунд, не можу сказати - зі співчуттям чи задумливо.

Дякувати богові, парад дармової випивки, здається, завершено. Команда біля грального автомата, мабуть, зрозуміла, що у дівчат є певні межі, або злякалася, що мене розвезе на емоції і я влаштую сцену.

- Зробити тобі коктейль? - Еллі вдає турботу.

- Два літри коли підійшли б.

Я тихенько благаю:

- Ти маєш одну порцію випити замість мене.

- Ти ж знаєш, я не можу змішувати, - сміється вона. - У мене від цього дах іде.

Девід киває, підтримуючи її, у його сірих очах страх, вічна #Еллі_що_змішала. На нього теж не можна розраховувати: він п'є не більш як

три кухлі пива. Не думаю, що колись бачила його дуже п'яним. Але Девід не зануда: його дотепний гумор часом змушує мене сміятися до сліз, а ще він кохає мою сестру до нестями, тому для мене він суперзірка.

Беру чарку із джином та пригадую, що цей напій широко відомий як «материнський порятунок». Чи то «материнська руїна»? Я за «порятунок». Бо саме цього потребує: порятунку від безпорадної туги. Переводжу погляд за вікно, спостерігаю за машиною, що замітає вулицю, – вона повільно повзе вздовж бордюру. Хотілося б отак вимести всі темні кутки свідомості, запилюжені кімнати, запхані в далекі закапелки спогади про свята, ліниві ранки в ліжку, нічні келихи кальвадосу на березі французького озера. Чи стерла б я Фредді зі своєї пам'яті, коли б могла? Боже, звісно, що ні. Тільки так важко зрозуміти, як дати раду всьому тому, що коїться в моїй голові тепер, коли його немає. Можливо, із часом усе це перетвориться на дорогоцінні спогади, які можна брати один за одним та розкладати навколо себе, мов візерунки на килимі. Але не зараз.

Вино, горілка й джин. Не дуже вдала комбінація для легенької випивки.

– Здається, мені треба прилягти, – бурмочу я.

– Ти наклюкалася, мала. Час додому, я так міркую, – каже Девід, підводячись. – Ми тебе проведемо.

Еллі озирається, чи ніхто не бачить, та, здригаючись, випиває бренді.

– Заради тебе роблю, – каже вона дуже тихо.

Я їй страшенно вдячна, бо залишати напої на столі було б нечемно.

Рон махає мені рукою, поки ми пробираємося до виходу, а хлопці навколо грального автомата разом замовкають та схиляють голови, коли проходжу повз них, ніби я королева Вікторія, вбрана у вічну жалобу за принцом Альбертом.

Кліпаємо очима, виходячи на яскраве сонячне світло раннього літа, а Девід хапає мене за лікоть, бо я ледь не навернулася з краю тротуару.

– Маємо клопіт, – каже він, – ти добре набралася, Лідз.

– Дякую, – кажу, трохи приголомшена та дуже сльозлива.

Ми з Еллі тримаємося за руки, прямуючи додому, погойдуємося в ніжному тандемі, Девід – на крок позаду, поза сумнівом, умисно, щоб наглянути за нами.

– До холери важка ця робота – скорбота, – кажу я.

– Виснажує тебе, – погоджується Еллі.

– Це назавжди? Як ти гадаєш? – питаю.

Вона притискає до себе мою руку.

- Твоє життя - це все ще твоє життя, Лідіє. Ти досі тут, досі дихаєш, дивишся, як сонце сідає, як місяць сходить, незалежно від того, що тобі здається, ніби воно дістало вже до ручки своєю осяйною пикою, яку щодня демонструє.

Вона допомагає мені пройти останні кілька кроків до моїх блідо-бірюзових парадних дверей. У нашому ряду в усіх будинків свій колір дверей, немов хтось спеціально дістав коробку з пастелями, щоб додати котеджам душі. Коли ми купували дім, двері вже були бірюзовими. Якийсь талановитий організатор ще раніше розповсюдив поміж сусідів табличку зі зразками фарб, і кожен обрав свій відтінок.

- Треба поспати, - бурмочу.

Девід наближається, бере ключі з моїх рук, відмикає для мене двері.

- Хочеш, щоб ми зайшли на хвилику? - питає Еллі.

Переводжу погляд з одної на другого, добре знаючи, що варто мені сказати тільки слово - і вони зайдуть. Зайдуть, перевірять, чи я лягла спати, перевірять, чи я прокинулася, перевірять, чи я поїла. Переборю спокусу дозволити їм дбати про мене та хитаю головою. Коли сьогодні я ввійшла до пабу сама, у мені клацнув якийсь перемикач. Можливо, мене так підтримало побачення з Фредді в моєму сновидінні або, може, я знайшла приховане джерело сили десь глибоко в собі - не знаю. Що я точно знаю, це те, що люди, які мене люблять, так міцно тримали мене попід руки весь цей час, що я не мусила йти самотійно. Але рано чи пізно таки маю. Сьогодні, зараз, - ця мить годиться для того, щоб почати, так само як і будь-який інший момент.

- Ідіть, я вам потім зателефоную, - кажу я, коротко обіймаючи їх обох. - Мені зараз потрібно тільки випити водички та й влягтися.

Я бачу, як Еллі розтуляє рота, щоб посперечатися, але Девід прикриває її руку своєю та говорить:

- Гаразд. Може, ще якусь таблетку від голови?

Я киваю, віддаю честь, видушую заготовлену усмішку.

- Гарна думка.

Ще кілька секунд дивлюся, як вони прямують додому, рука Девіда обіймає плечі Еллі. Я затикаю рота тій частині мене, яка хоче погукати, щоб вони повернулися, та роблю крок усередину, зачиняючи вхідні двері.

Уві сні

Субота, 12 травня

- Лідіє?

Вам знайомий цей сон, після добрячої денної випивки, коли спиш, немов на дні моря? Я занурилася десь на декілька сажнів під воду, коли чую голос Фредді; він проказує мое ім'я, й мені доводиться максимально зосередитися та виштовхнути себе на поверхню, несамовито борсаючись у товщі води, щоб зустрітися з ним до того, як він зникне.

- Боже, Лідз, ти була просто втрачена для світу. - Рука Фредді на моєму плечі, він злегка мене струшує. - Ви з Еллі на закупи ходили?

Я видираюся та випростовуюся, щоби рівно сісти на краечку канапи, розтираю шию - потягнула, поки спала. Не можу второпати, котра година. Мене вимкнуло на п'ять хвилин чи на п'ять годин? Голова пульсує від болю, а коли бачу Фредді, то й серце так само.

- Ти якось дивно на мене дивишся.

«Ти б теж так дивився на моєму місці», - думаю, але не вголос, і прочищаю горло.

- Дай мені, будь ласка, склянку води, - удається проквкати.

Він супить брови, придивляється до мене, потім сміється.

- Ви що, вже десь випили? Дідько, Лідз, це хардкор навіть для тебе.

- Ось, - каже він, повертаючись з двома таблетками й водою, - випий. Мармиза в тебе, мов із масовки «Зомбі на ім'я Шон», - він усміхається, заправляє пасмо мого волосся за вухо. - Ти ж не плакала, ні?

Фокусую очі на годиннику. Ще ж щойно по другій. Я не могла проспати довго. Прокручую те, що пам'ятаю, відколи Еллі з Девідом доставили мене до ганку. Провальна спроба заснути на канапі, навіть попри те що мозок розколювався; остання надія була на рожеву пігулку, що поєдналася з алкоголем, який ще циркулював у моїй системі.

А тепер це. Я знову прокинулася вві сні, і ось він, Фредді, кепкує з мене через те, що ми з Еллі забагато хильнули. Немає сенсу казати йому, що пила я ще й у компанії Йони Джонса і ми не могли знайти, що сказати одне одному, бо він жодному слову не повірить, та й чого б це йому вірити? Я, чесно кажучи, не дуже розумію, що робила тут, у цьому світі. Може, зранку ми з Еллі й справді розслаблено вешталися крамницями, а потім пропустили зо два келихи десь в обід.

- Не хочу тобі таке казати, Лідз, але тобі, мабуть, буде незле піти стерти туш зі своїх щік. Йона має прийти на перегляд гри, - він дивиться на годинник, - уже десять хвилин тому. Як завжди, запізнюється.

- Може, ти тоді щось зі мною поробиш? - питаю. - Запросиш мене кудись? Куди завгодно. Тільки ти і я.

– Ти з кожним днем дедалі частіше говориш, мов Ед Ширан[8 – Кажуть, що цей співак останнім часом закликає до вічних цінностей, заохочує підтримувати одне одного й узагалі захоплюється лейбористами.], – бурчить він та витягає з задньої кишені джинсів телефон, – звісно ж, написати есемес Йоні. Проте одразу повертає його на місце, бо ми чуємо, як відчиняються задні двері.

– Встиг в останній момент, – усміхається Фредді, коли Йона неквапом заходить до вітальні з коробкою пива «Бад» під пахвою. – Принаймні хоч скажи, що спізвився через жінку.

Йона дивиться на мене, а я переконана, що він зараз скаже: «Так, я був із Лідією».

– Пробувалася до «Живих мерців», Лідз?

Я пильно дивлюся на нього, намагаючись второпати, прикидається він чи ні.

Якщо грає, не можу уявити, що він міг би сказати щось жорстокіше. Серйозно, саме «Живі мерці»?

– Придурок, – бурмочу я.

Йона придивляється трішки пильніше.

– Злючка, – відбивається він, сміючись.

– Вона щойно прокинулася, – каже Фредді та бере пиво. – Їй потрібно п'ять хвилин, щоб знову стати звичайним сонечком, – коханий підморгує мені та, підсміючись, прямує на кухню.

Йона падає на інший кінець канапи, розкидає широко руки на її спинці. Він не мав бути тут! Це мій сон. І я точно знаю, що це означає: мені даровано право мати Фредді тільки для себе. Я експериментую з ідеєю усвідомленого сновидіння та силою думки намагаюся вигнати Йону з вітальні, майже сподіваючись, що він устане та позадкує до дверей, ніби хтось натиснув кнопку зворотного перемотування на DVD. Проте він не піддається. Цей хлопець просто розвалився на канапі, ніби з нього кістки повиймали, немов десь на лавочці в парку чи на пляжі, з пивом у руці та ногами в теплому піску.

– Що там у тебе новенького, Лідз?

Гаразд, отже, ми тепер так. Певна, він цілком міг би вийти з ролі зараз, коли Фредді вийшов з кімнати?

– Знаєш, – шепочу я, нахилиючись, перевіряючи його, – в пабі, раніше? Вино, і джин, і горілка, й бренді?

Він розгублено вдивляється в мене.

– Цього ранку? Холера, Лідз, це трохи цейво.

Я мовчки дивлюся на нього й усвідомлюю, що в його чистих карих очах – ані сліду розуміння. Тільки спантеличення та відчуття незручності, бо тиша затягується. Навіть збентеження. Я зіщулююся та трохи відсуваюся далі у свій куток канапи, знаючи, що мій подих зараз смердить, наче килим у пабі, а загальний вигляд благає про осиковий кілок у серце.

– Не зважай на мене, – кажу, натягуючи на голову подушку. – Вдавай, що я не тут.

Не можу не зацінити іронії. Я справді не можу бути тут.

– Може, я чайник увімкну? Кава – штука помічна.

Я намагаюся подолати ірраціональне бажання попросити Йону відчепитися, хоча він просто прагне допомогти. Стягую подушку з обличчя, випростовуюся та тру щок, аж тут Фредді повертається й гепається на стільця.

Фредді. Я хочу залізти до нього на коліна. Я хочу наповнити голову його пахощами, щоб його руки обіймали мене, а його губи мене цілували. Я хочу, щоб Йона Джонс пішов геть, попри те що він уже бере пиво, яке Фредді подає йому через столик, і вони розпочинають розмову. Я знову на кілька хвилин розвалюся на канапі, очі заплющені, вдаю байдужість, а сама дивлюся на Фредді крізь віі. А потім виражаю очі, бо Йона каже: «Я купую мотоцикла».

Я здивована, стривожена. Фредді завжди хотів мотоцикла, завжди поспішав, летів уперед, швидше, швидше. Але Йона ніколи не видавався мені людиною такого штибу. Після аварії, що сталась із Фредді, мене тіпає від самої ідеї, що людина добровільно наражає себе на будь-яку небезпеку на дорозі. Те, що я змогла знову сісти за кермо, – уже досягнення.

– Просто потроху думаю поміняти свій «сааб» на ще щось, – триває чоловіча розмова. Йона їздить на старому чорному «саабі» з відкидним верхом, бойовий корабель зі шкіряною обшивкою, який він любить без будь-якої очевидної причини. – То вже стара коняка, час трохи розтрусити кістки.

– Не роби цього, – виривається в мене. Бовкнула раптом, занадто голосно, занадто панічно.

Вони дивляться на мене, стривожені моім несподіваним вибухом.

– Ні сіло ні впало вирішив. На дошці оголошень в учительській висіло фото, – каже він, повільно переводячи погляд з мене на Фредді та вирішуючи, що коментувати мої слова не потрібно. Він, мабуть, думає, що в мене клепка злетіла. – Пропозиція від Хапуна Граймза, хто б міг подумати.

Фредді регоче:

– Ти купуєш мотоцикл у Хапуна Граймза?

Хапун Граймз викладав у нас усю математику. Прізвисько своє він отримав через те, що хапав учнів за шкаберки та волік їх із класу – Фредді потерпав найчастіше. Так дивно чути, коли Йона говорить про вчителів, що тероризували нас у дитинстві, як про своїх теперішніх колег.

– Ти не повіриш, що то за штука, коли побачиш, – очі в Йони сяють. – Класичний «нортон менкс». Він його з гаража майже не виводив, відколи купив новесенького.

Я уявляю собі Хапуна Граймза... Картинка ніяк не в'яжеться з образом такого собі романтика великих доріг, хлопця з вітром у бакенбардах.

– Він завжди їздив на порепаному старому «вольво», – пригадує Фредді.

Йона киває:

– Так і їздить, друже.

– Та ну!

Йона знову киває.

– Двічі на рік здає його на сервіс, доглядає. Зроблено навіки, каже, мов його дружина.

Я дивуюся вже тому, що Хапун досі живий, а він ще й відпускає жарти в стилі сімдесятих про свою багатостраждальну місіс Граймз.

Старий, мабуть, перетнув межу пенсійного віку, ще коли нас учив. Але ж ще викладає, ба більше, дідусь ще й за кермом, нічого собі.

Фредді вмикає телевізор – уже триває розігрів перед матчем. Експерти на бокових лініях міряються своїми мікрофонами та беруть інтерв'ю в кожного, до кого тільки можуть дотягнутися. Мене раптом кидає в жар, ніби захворіла. З дівчиною може таке статися, коли в неї похмілля й доводиться говорити з власним мертвим нареченим. Хиткою ходю роблю кілька кроків до східців, бурмочучи щось про ванну кімнату.

Десять хвилин по тому я хапаюся за раковину й підтягуюся, встаючи з колін, відчуваючи полегшення від того, що вичистила шлунок в унітаз. Прочищаю носа, витріщаюся на своє зображення в дзеркальній шафці над раковиною. Боже, в мене жалюгідний вигляд. Свіжа сльоза повзе щокою, пробираючись крізь плями розмазаної туші. І тут я помічаю, що на шиї в мене маленький емалевий кулон – синя пташка, яку мама подарувала мені на вісімнадцятиріччя. Я не вдягала його цього ранку. Я не могла. Бо загубила цю пташку п'ять років тому.

– Краще? – Фредді дивиться вгору, коли я спускаюся сходами до вітальні.

Киваю та мляво всміхаюся.

– Треба щось з'їсти, напевно.

– Напхатися, – каже Фредді, який вже знову занурився в гру.

– Піца? – Йона киває на коробку, розкриту на столику.

Від картини розплавленого сиру мені знову крутить шлунок.

– Мабуть, я краще тост зроблю. – Пальцями обмацую синю пташку, що звила гніздечко в ямці між ключицями. Я така рада знову її бачити. Загубила в клубі й навіть не відчувала, що мені її бракує, – до сьогодні. Вона не мала якоїсь великої цінності ні для кого, окрім мене, але, звісно, ніхто кулончика не повернув. Мозок мій намагається розгадати значення того факту, що тут я цю підвіску маю.

Сидячи за кухонним столом, я кладу голову на витягнуті руки та просто слухаю. Фредді жваво коментує матч, Йона сміється, заспокоює друга, щоб того часом хапун не схопив. Вони цокаються пивними пляшками, ті ковзають скляною поверхнею кавового столика, який так любив Фредді, – мені ж він ніколи особливо не подобався. Життя, яке я сприймала як належне, триває, попри те що Фредді помер п'ятдесят вісім днів тому.

Для мого похмільного мозку це забгато. Тостів я не хочу, води теж, не хочу прокинутися й побачити, що його немає. Тож я просто повертаюся до вітальні й сідаю на підлогу поруч із Фредді, притулившись головою до його коліна. Він легенько гладить мое волосся й кепкує з того, що я не вмію пити. Він надто захоплений грою, щоб помітити вологу пляму на своїх джинсах, біля коліна, яка залишилася від моїх сліз. Я закриваю обличчя волоссям, надто втомлена, щоб щось робити, здатна лише притискатися до нього – теплого й надійного. Не думаю, що матч триватиме ще довго. Намагаюся зосередитися на грі, але очі каламутні. Йди додому, Йоно, думаю я. Йди додому, щоб я могла витягнутися на канапі поруч із Фредді, розпитати про те, як минув його день. Мені потрібно відчувати, як тихенько гуркочуть слова в його грудях. Я борюся, натурально борюся зі сном, та марно. Повіки важкі, мов свинцеві. Не можу підняти їх, попри те що відчайдушно прагну не засинати. Бо вже скучаю за ним.

Нааяву

Субота, 12 травня

Це огидно. Я щойно прокинулася на самоті у вітальні. На столі вода, а не пиво, немає холодної піци, немає Фредді. Ось. Ось чому я не йду спати. Бо піти нагору та знову й знову згадувати, що він мертвий, – це занадто жорстоко, надто нестерпно. Ціна снів про Фредді вища, ніж я коли-небудь зможу заплатити. Ніхто й ніколи не має платити такої ціни. І цілком логічно, що в пам'яті спливають фрагменти найвідомішої поеми Теннісона, які засіли в моїй голові ще зі шкільної лави. Я ще лежу на канапі, намагаючись зібрати волю й устати, а Теннісон нашіптує: «Краще, коли ти кохав і втратив кохання своє, ніж кохання не мати ніколи, не знати, яке воно є»[9 – Цитата з «In Memoriam A. H. N» (1850), елегійної поеми Альфреда Теннісона, написаної на спомин про його університетського друга, який у двадцять два роки помер від раптової хвороби. Хрестоматійні цитати про скорботу, які вчать у школі. Лідія теж учила.]. Усі цю цитату знають, насправді тільки її і знають, еге ж? Що ж, Теннісоне, друже мій, готова

закластися, ваша дружина не розбилася на смерть, на величезній швидкості вписавшись у дерево при дорозі, не лишила вас геть самого, бідним і безталанним у великому порожньому світі, правда? Бо якби вона таке вчинила, ви б, мабуть, змінили думку: може, обачніше було би не кохати взагалі. Зітхаю, бо почуваюся немилосердною: Теннісон написав цю поему, сумуючи за своїм найкращим другом, тож, можливо, його серце теж стікало кров'ю. Цікаво, чи пролляв він стільки ж сліз, як зараз я. Плач іноді очищує, а іноді це найстрашніша самотність, коли ти знаєш, що нікому прийти до тебе, обійняти й утішити. Я не пручаюся, коли знову починають текти сльози, – зараз я плачу й за бідолашного Теннісона, і за бідолашну себе.

Уві сні

Субота, 12 травня

– Тобі вже краще?

Я не збиралася пити ще одну пігулку. Я докульгала до восьмої години, а потім звалилася та проковтнула її, забравшись до ліжка раннього вечора.

І тепер прокидаюся на канапі, головою – на колінах у Фредді. Він замріяно погладжує мое волосся та дивиться якийсь детективний серіал. І я, вочевидь, передрімала весь свій головний біль.

Перевертаюся на спину.

– Дякую, – кажу, притримуючи його руку на собі.

– Ти половину пропустила, – відповідає він, – перемотати на початок?

Кидаю погляд на екран, але гадки не маю, що там відбувається, тож хитаю головою.

– Ти хропла, мов чудовисько, Лідз, – каже він, тихенько підсміючись. Це наш постійний жарт: він завжди каже мені, що я голосно хроплю, а я завжди це заперечую. Не думаю, що взагалі хроплю, просто він так каже, щоб мене завести.

– Закладаюся, Кіра Найтлі хропе, – кажу я.

Він підіймає брови:

– Ні. Вона, мабуть, легенько зітхає, немов...

– Далекобійник? – підказую.

– Котенятко, – дразниться він.

- Котенята не зітхають, - кажу, - вони гризуть тебе за пальці ніг, коли ти спиш.

Фредді пару секунд міркує.

- А мені подобається така ідея: Кіра Найтлі гризе мене за пальці ніг.

- У неї дуже гострі зуби, - зауважую я, - це боляче.

- Гм, - він супить брови. - Ти знаєш, я погано переносю біль.

Це правда. Такий міцний кремезний чолов'яга, Фредді, коли йому щось болить, перетворюється на мале дівча.

- Краще я, мабуть, буду з тобою, - міркує він, - з Кірою, схоже, забагато клопоту.

Я беру його руку, притискаю до своєї - долоня до долоні. Розглядаю, наскільки вона більша за мою.

- Навіть якщо я хроплю, мов кабан?

Він сплітає свої пальці з моїми.

- Навіть якщо ти хропеш, мов ціле поле з кабанами.

Підношу його руку до свого обличчя, цілую пальці.

- Знаєш, це якось не дуже романтично.

Він ставить серіал на паузу, опускає голову й дивиться на мене синіми усміхненими очима.

- А якщо я скажу, що ти дуже милий кабанчик?

Копилю губу, думаю, потім хитаю головою.

- Усе одно не романтично.

Він повільно киває.

- Гаразд, - каже він, - узагалі не кабанчик?

- Трохи краще, - відповідаю, чекаючи на продовження, намагаючись не сміятися. Підтягуюся, сідаю йому на коліна, витягую ноги на канапу.

Фредді бере мене за підборіддя, глибоко заглядає у вічі.

- Якщо ти кабанчик, то і я кабанчик.

Регочу. Я надто багато разів змушувала його дивитися «Щоденник пам'яті», щоб він не продовжив цитату[10 - Цитата з фільму ще краща, бо там героїня повідомляє герою, що вона пташка, а той каже: «Якщо ти пташка, то і я

пташка». Ми ж пам'ятаємо, що саме так перекладається прізвище нашої Лідії?].

– Ти гадки не маєш, як сильно я люблю тебе, Фредді Гантере, – кажу я, а тоді цілую його, показуючи, як сильно, і даю собі обіцянку. Це місце, де би й чим би воно не було, – прекрасне. І допоки воно існуватиме, я братиму звідси найбільше, кожної блаженної миті.

Наяву

Неділя, 20 травня

Хтось дзвонить у двері. Роздратовано шукаю поглядом годинник: ото люди, я тут з останніх сил байдикую, а вони мені заважають. Так, уже пополудні, так, я досі в піжамі, проте слухайте, це ж неділя. До того ж я навіть прийняла душ. Проте, якщо чесно, воліла б лежати й лежати на цій канапі, допоки та мене не поглине й не перетравить. Цілком реальна перспектива, я по телевізору бачила: хімічні речовини канапи поїдають людину живцем, якщо та надто довго на ній валяється. Смакую привабливе видіння: моя канапа розкривається, мов величезна венерина мухоловка, тільки з тканини, і поглинає мене всю, з голови до ніг. Але не так сталося, як гадалося. То є завелика розкіш. Он Еллі дивиться на мене через вікно еркера, риеється в сумочці – вочевидь, шукає ключі, щоб зайти всередину. Правду кажучи, я ні мамі, ні Еллі ключів від свого дому не давала. Хтось із них, мабуть, поцупив вільний комплект, тоді, після аварії, та й поробили копії. Виходить, хто завгодно може вломитися до будинку та перервати мое байдикування, будь-якої миті, коли заманеться.

Я сідаю й намагаюся склеїти якусь не надто похмуру пику, бо Еллі вже в холі, ставить свої сумки та гукає «привіт».

– Тут я. – Намагаюся доточити до свого голосу радість, якої не відчуваю.

– Ти дзвінка не чуєш? – Еллі скидає черевики й заглядає до вітальні. До речі, немає такого протоколу: роззуватися, коли приходиш до мене додому. Але звичка є звичка, матуся її в нас вбила, постеливши в домівці нашого дитинства кремовий килим. – Я двічі дзвонила.

– Дрімала. – Я струшуюся та встаю. – Упіймала ти мене.

Еллі з лица спадає.

– Ти недобре спала цієї ночі?

– Уривками, – кажу. Правдива відповідь була б «майже ні». Я не хочу пити пігулки, які допомогли б мені просто виспатися. Який сенс мандрувати до свого іншого життя, коли там усі сплять? Марнотратство. Зробила я так минулої ночі. І що? Ясна річ, то було пречудово: дивитися, як спить Фредді. Але хочеться його часу, його слів, його кохання – усе це, коли він

не спить. Я перетворилася на нічну тваринку: не сплю разом із Фредді, коли мала б спати, намагаюся заснути, коли мала б прокидатися. Але Еллі цього не поясниш. Якщо я розповім їй, що знайшла потаємні двері у всесвіт, де Фредді не мертвий, вона подумає, що я блекоти нахлебталася. Або горілки. Знову.

Вона йде за мною на кухню, підібравши в передпокої торби з покупками.

– Прихопила всього потроху, може, тобі смакуватиме, – сестра викладає на стіл готові млинці та свіжі лимони. У дитинстві Масляна завжди була для нас особливим періодом. Еллі, наша сімейна шеф-кухарка, пишалася своїм умінням пекти млинці, підкидаючи їх, мов справжня профі. Мої зазвичай летіли на підлогу, а от її були ідеально круглими, і подавала вона їх із цукром і лимоном.

– Лимони мені до джину?

Жалюгідний жарт не влучає в ціль, Еллі бере маленьку торбинку з лимонами та демонстративно ставить її на гору млинців. Не те щоб я справді встигла підсісти, але перейматися – то її визначальна функція, тож, упевнена, у її уяві постають жахливі картини: бідна сестричка серед ночі пиячить на самоті за кухонним столом. За лимонами з'являються курячі філе, два в одному пакунку. Я не питаю, кому призначена друга половинка. Не її провина, що весь світ пакує філейки по дві штуки, а тут я, Лідія – одиначка.

– Торт, – каже Еллі, – кава з волоськими горіхами, твій улюблений.

Це на той випадок, якщо я забула. Дивлюся на розмальований провощений папір пакунка й чемно киваю:

– Так і є.

Сестра витягує із сумки молоко, сік, хліб, яйця та шинку.

– Ти не маєш цього всього робити, ти ж знаєш, – намагаюся переконати її, відчиняючи холодильник, щоб розкласти принесене. Убогий вміст усередині доводить, що мене зловили на брехні. Більшість продуктів на полицях своєю появою завдячує кому завгодно, тільки не мені. Суп – у маминому контейнері, виноград – від колег, сир і йогурт Еллі сама поклала на полицю цього тижня. Єдине, що я придбала для себе, – вино та тюбик «філадельфії».

– Знаю, що не потрібно, але мені це подобається, – каже Еллі, передаючи мені пачку масла. – Кави?

Я вдячно киваю.

– Ми сьогодні щось збиралися робити? – питаю, побачивши купу Елліних сумок у передпокої. Сподіваюся, я нічого такого не забула, але раптом ми щось із нею запланували?

Вона якось незрозуміло дивиться на мене, мовчить, потім хитає головою.

– Я ходила в місто, потім прийшла до тебе. Не думала, що ти теж захочеш.

- Наступного разу, - відмахуюся.

Вона всміхається, але видно, що не дуже вірить такій обіцянці. Вихід до «Принца» минулої суботи - перший випадок за багато тижнів, який міг би свідчити про те, що я готова щось змінювати замість сновигати будинком, немов Ніколь Кідман в «Інших».

- Що в тебе доброго, - питаю, - окрім кавово-горіхового торта? - Нюхаю торт, щоб показати, як мені подобається.

- Та всілякі штуки до роботи, - Еллі вдає, ніби то нецікаво, хоча мама каже, що сестра аж світиться радістю через нову роботу в готелі.

- Можна глянути?

Вона дивиться на мене такими очима, що я відчуваю: я найгірша сестра у світі. У її погляді - і надія, і недовіра, Еллі зараз - немов нашорошене кошеня, немов я можу передумати й забрати мисочку з молоком, якщо вона надміру зрадіє.

Мені справді соромно. Тож я щедро нахвалю її покупки, захоплено вигукую щось про кожну обновку, яку вона дістає із сумки. Та й справді, щиро заздрю, роздивляючись її нові туфлі. Не через самі туфлі, а через те, що вони означають. Нові туфлі, нова робота, новий початок. Я сподіваюся, вона там собі нової найкращої подруги не знайде.

- Ти що, нервуєш? - запитую, бо бачу, як вона рівнесько складає серветку, накриваючи туфлі, потім акуратно накриває коробку кришкою. Вона точно була б Монікою.

- Страшенно, - зізнається сестра, - усе боюся, що буду немов новачок у школі, який нікому не подобається.

Я м'яко сміюся.

- От не думаю, що є на світі бодай одна людина, яка тебе знає і якій би ти не подобалася.

Еллі дивиться із сумнівом:

- Я що, така зануда?

- Не зануда, - виправляю її, - точно не зануда. Просто добра й весела, - морщу носа, - а ще іноді трохи любиш керувати, - показую великим та вказівним пальцями джойстиком, - десь тако, не більше.

Еллі коситься на мене:

- Тільки тому, що ти іноді потребуєш людини, яка б тобою керувала.

- Я рада, що це ти.

- Могло б бути гірше. Наприклад, матуся, - додає вона, і ми обидві киваємо, бо знаємо, що могло б.
- Тобі ж доведеться керувати на новій роботі?
- У мене буде приблизно десятеро підлеглих.
- А, - пророкую, - тоді ти будеш не новачком у класі, а новою вчителькою. Вони намагатимуться справити на тебе враження, пригощатимуть яблучками й усе таке.
- Ти так гадаєш? Привезу всі яблука сюди й тебе нагодую, коли так. Тобі вітаміни потрібніші.
- Ну от, знову керуєш.
- Тренуюся перед роботою.
- У тебе виходить.
- Сидимо, п'ємо каву.
- Тортика? - питаю.
- Як ти, так і я, - фраза з нашого дитинства все життя з нами. Як були малі, вирішували зимового ранку, чи з'їхати з пагорба за домом на маминій чайній талії - як ти, так і я. Школярками наважувалися проколоти вуха в сумнівному салоні «на районі» - як ти, так і я. Ще одна чарка «на коня», хоча обидві знаємо, що нам уже досить, - як ти, так і я.
- Тягнуся за тортком, розпаковую яскраву обгортку:
- Згода.

До тортка додається імпровізований кінофестиваль, бо Еллі вмикає телевізор і знаходить «Брудні танці». Ми дві години милуємося тим, як Патрік Свейзі із чесними очима крутить стегнами перед Бейбі Гаузман[11 - Один - актор, друга - персонажка. Таке от у Лідії сприйняття героїв фільму.]. Намагаюся згадати, коли востаннє танцювала, проте не можу. Неначе автотроша розколола мое життя на «до» і «після». Часом я намагаюся пригадати деталі цього «до», відчувати швидке полегшення, і тоді паніка стискає груди від самої думки, що я можу забути нас, забути Фредді Гантера. Я знаю, я завжди пам'ятатиму найвищі ноти: його обличчя, наш перший цілунок, його освідчення. Але ж є й інші деталі: запах його шиї пізно вночі; сувора рішучість погляду хлопця, який рятує маленьку жабку на шосе та крутить на велосипеді до місцевого парку із жабеням, загорнутим у футболку; або те, як він загинає мізинець на лівій руці - уперед і назад, не кожному таке вдається. Саме ці спогади я боюся втратити - випадковості, події, які й створили нас. Вечір, коли ми танцювали востаннє. А потім усе повертається до мене, і вузол на серці поступово слабшає. Ми танцювали на Новий рік, у «Принці», потім на морозних вулицях, дорогою додому. Фредді мене підтримував, хоча сам був п'яний як чіп. Ту саму дорогу я прокульгала

минулого тижня, коли Еллі вела мене до дверей, дбаючи, щоб я не заgrimіла в канаву.

Що ж, недільний вечір, ми тебе зробили. Моя сестра пішла додому, до свого чоловіка, а я теж маю декого, з ким бути разом.

Уві сні

Понеділок, 21 травня

Мені потрібно кілька секунд, щоб налаштуватися та зрозуміти, що ми в «Шейлі», маленькому кафе на бічній вуличці, за рогом від дому. Хоча зараз уже по дванадцятій, офіціантка щойно поставила перед нами два англійські сніданки. Наше постійне замовлення. Фредді любить такий сніданок більше, ніж я, тож завжди з'їдає ще й половину мого. Я заспокоєна знайомою атмосферою, поверненням у нашу стару повсякденність.

– Найкраще, що є в банківських канікулах, – він перетягує виделкою сосиску з моєї тарілки на свою, – додатковий сніданок.

Це звичайне кафе з пощербленими пластиковими меблями. Простий міцний чай і розчинна кава з розпарованих чашок. Фарба на вивісці за дверима поблякла й вигоріла, але, попри всі зовнішні недоліки, страви зроблено з душею. До того ж завжди тішить тепла гостинність Шейли, чий чоловік намалював цю вивіску сорок років тому. Він помер позаторік, просто впав долу, коли смажив бекон на кухні свого кафе, – не сумніваюся, що саме так він і хотів піти. На його похорон до церкви зішлося стільки народу, що можна було лише стояти. Я пригадую, як мене затисло між Фредді та сусідом із нашої вулиці: той важко оперся на мене й ридав, примовляючи, що ніколи не знав іншого кухаря, який би так талановито готував чорний пудинг. Чесно, не вигадую. Я ловлю погляд Шейли, коли та виходить із-за бісерної фіранки, що відділяє кухню, а вона всміхається мені у відповідь. Фредді Шейла підморгує, а він у відповідь підіймає великого пальця.

– Кращий бекон, ніж у моєї мами, – коханий з усмішкою робить комплімент господарці, – тільки їй не кажіть, що я таке бовкнув.

Є в нього хист до цього – він змушує людей відчувати, що вони улюбленці. За ці роки я безліч разів бачила, як він миттєво захоплює співрозмовника променем свого світла.

– Піду візьму кетчуп, – кажу я Шейлі, бо мушу з нею поговорити. Встаю, роблю п'ять кроків до бару – така собі дистанція, замало, щоб устигнути переформувати думки в слова.

– Усе гаразд, дорогенька? – питає вона, кидаючи оком на мій майже неторканий сніданок. Шейла з тих жінок, які страшенно пишаються своїми кулінарними здібностями, попри непретензійний вигляд її кафе.

- Ще чаю? - розгублено здогадується господиня.

Хитаю головою, почуваяся дурепою.

- Я просто хотіла кетчупу, - бурмочу, та одразу затинаюся, продовжую: - І ще сказати, як мені шкода Стена.

Я захопила її зненацька. Бачу в її очах знайомий порух. Упізнаю, як вони на мить зблискують вологою, як вона переводить подих перед тим, як заговорити, так само як і я, коли хтось несподівано вимовляє ім'я Фредді. Вона ще не може нічого сказати, тож я заповнюю порожнечу.

- Я просто... я не забула про нього. От і все.

Це говорять уголос мої страхи: що світ забуде Фредді Гантера. Звісно, що я не забуду, але зараз в офісі хтось сидить за його столом, і хтось інший грає під його номером у футбольній команді. Усе так достеменно і є: світ рухається далі, - але іноді я просто хочу, щоб люди пам'ятали, тож я кажу це зараз Шейлі, та раптом відчуваю, що перейшла межу.

- Коли молода, думаєш, що в тебе є весь час світу, - каже вона. - А потім раптово обертаєшся - і ти вже стара, і твого вже немає з тобою, і ти тільки дивуєшся, як так швидко минули роки. - Вона киває в бік Фредді та знизує плечима: - Горни сіно, поки сонце високо. Ось усе, що я можу сказати.

Це така широковживана фраза, але мені вона вже не допоможе, бо, холера, мій світ наяву тепер можна описати тільки так: хтось вимкнув мое сонце. Беру кетчуп, що подає мені Шейла, киваю їй і повертаюся до Фредді.

- Як ти ставишся сьогодні до покосу? - тихенько питаю, провівши рукою по його плечі перед тим, як сісти.

- Покосу? - Він спантеличений. - Це що, якесь дівоче таємне слово для сексу? Бо якщо воно так, то так!

Усміхаюся, ставлю не потрібний мені кетчуп на видне місце на столі. Фредді має щастя, бо ніколи не дізнається, про що я.

- Я тобі щось хочу сказати, - каже він, - обіцяй, що не казитимешся.

- Не можу обіцяти, - відповідаю, - поки не дізнаюся, що саме.

Він намащує собі тост і хитає головою.

- Ні, ти спершу пообіцяй.

У цьому весь Фредді.

- Добре, - я здаюся, - обіцяю не казиритися.

Він одразу розпливається в усмішці.

- Я замовив медовий місяць.

Мое серце спалахує радістю, потім щемить, бо ж цілком можливо, що я не зможу повернутися сюди саме цієї пори. Усе може припинитися просто завтра. Я насправді відчуваю, як серце, ніби в уповільненому фільмуванні, перевертається в сальто-мортале у грудній клітці.

– Правда?

Фредді страшенно задоволений собою. Він зі шкіри пнеться, щоб розповісти мені.

– Хочеш сюрприз?

Хитаю головою, не довіряючи своїй здібності говорити. Я сподіваюся, він подумає, що сльози в мене на очах – від радості.

– Куди ми ідемо?

Він робить паузу, ніби насправді розмірковує, чи варто зберегти секрет, але зрештою не може стриматися:

– Нью-Йорк!

О, не сумніваюся. Я завжди хотіла до Нью-Йорка. Я бачила кожен епізод «Друзів». Я хочу заприятелювати з Керрі Бредшоу та гуляти босоніж Центральним парком. Я навіть не питаю його про ціну, бо в моїй уяві ми вже пливемо поромом до острова Стейтен. Смішно, але це справдешні ми.

– Ти не міг зробити кращого вибору, – я тягнуся через стіл до його руки. – Більш нічого мені не кажи. Дай трішки помріяти.

Він гладить великим пальцем кісточки моїх пальців.

– Тобі дуже сподобається, Лідз.

А я й жодного сумніву не маю. Здається, я зараз заплачу. Тому зміню тему.

– Отже, чим займемося цього вечора?

– Хочеш сказати, це не було секретне дівоче слово для сексу? – Він вдає трішки винуватий вираз обличчя, потім сміється: – Ми йдемо в кіно, пам'ятаєш? – Фредді нагадує план, про який я гадки не мала. – Я збираюся лизатися з тобою на останньому ряду.

– Лизатися? – сміюся. – Більше ніколи такого не кажи.

Він тягнеться через стіл та підчіплює виделкою жовток на моїй тарілці.

– Буду. Поспішай, фільм розпочинається о пів на другу.

– Отже, кіно, – констатую. Зараз ранок банківських канікул, я разом із Фредді й у нас усе добре. Краще, ніж добре: у нас так, як було, він і я – проти цілого світу. Я навіть не розізлилася на нього за відібраний жовток,

хоча він робить це навмисне, щоб мене піддразнити. Ми йдемо в кіно, щоб лизатися на останньому ряду, мов школярі. Горнімо сіно, поки сонце високо.

Наяву

Неділя, 27 травня

Я сиджу в кухні на підлозі, притискаючись мокрою від поту спиною до шафи, руки тремтять, стискаючи пляшечку з пігулками. Кілька хвилин тому я випадково розсипала їх стільницею, потім лазила підлогою, мов наркоман, хапаючи рожеві кружечки, доки не закотилися в щілини між мостинами. Загнала собі у вказівний палець болючу скалку, але все, що справді мало значення в ці панічні секунди, – це потреба переконатися, що кожна таблеточку буде знайдено та надійно закрито в належному місці.

Я відвідувала Фредді шість днів поспіль. Тепер до межі виснажена, ніби вві сні марафон бігла. Доведеться з прикрістю визнати, що так тривати не може. За свої побачення я плачу не лише знесиленням – я за це сплачую найвищу психічну ціну. Години, коли я не сплю, перетворилися на очікування, сповнене нетерпіння, передчуття, майже хворобливого страху, що не вийде зустрітися з коханим наступного разу, що я можу ніколи більше не відчувати цієї гострої насолоди. Неможливо пояснити, як воно – перебувати там. Якось ми з Еллі були в Національній галереї. Нам тоді трапилася картина – зараз не можу пригадати художника. Австралійський пейзаж. Вона не належала ні до найвідоміших шедеврів, ні до найяскравіших. Та щось таке було в чистоті її кольорів, у насиченому світлі, що притягнуло до себе мою увагу, наполегливіше, ніж до інших картин. Світ моїх снів – там, між мазками пензля й фарбами живопису, живий, опуклий, він притягує мою увагу, ніби силою магії. Він затагує.

Я тримаюся за голову, спустошена. Цей випадок із пігулками змусив мене визнати правду, що останні кілька днів проглядала під поверхнею: я наражаю себе на небезпеку. Кожен день зі смерті Фредді був для мене ніби нова гора, на яку потрібно видертися, і, попри те що я ніколи не була спортивною дівчиною, якимось робом щоранку знаходила сили взутися в похідні черевики та розпочати це самотнє сходження, знову й знову. А цими днями я навіть не переймалася шнуруванням черевиків – мені було байдуже, чи поріжу я собі стопи на шмаття. Я не звертала уваги на свої кроки, на свої думки перед кожним новим поворотом дороги, бо всі шляхи вели до безпеки, до Фредді, який чекав на мене на вершині.

Але, як завжди, отримуючи щось, мусиш щось віддати. Торг має бути завершено. І тут, немов ванна холодної води, мене пробрало до кісток усвідомлення: ціною може виявитися мій здоровий розум.

Години, коли я не спала, почали мене дратувати, до того ж мене дратували всі, кого я зустрічала в цю пору. Зо два дні тому в телефонній розмові я винесла мозок мамі. Еллі каже, що, коли вона вчора вранці заскочила до мене, вигляд я мала кепський. Я відмовилася йти разом з нею до мами на

сніданок. Я весь час готова була зірватися на грубощі, бо щомиті всі мої думки були лише про рожеву пігулку, що чекала мене на кухонному столі. Минуло кілька незручних хвилин, сестра пішла – зіщулена, зігнувши плечі. Я дивилась їй услід і почувалася цілковитою свинею, але погукати та повернути її не хотіла, бо поклик пігулки був гучнішим і переконливішим, ігнорувати його я вже не могла. У цьому і є справжня проблема: я бачу перед собою шлях, устелений розтоптаними почуттями моїх рідних, і дедалі більше віддаляюся від них заради іншого місця, заради Фредді.

Я ставлю пляшечку з пігулками на підлогу біля себе, кілька хвилин нервово й нерішуче дивлюся на неї, по тому витягуюся та відсуваю її так, щоб не дістати рукою.

Чи зможу я витримати й уживати по одній щодня? Може, раз на три дні? Раз на тиждень? Хмурюся, пригадуючи, що в суботу випила дві, спрагла до Фредді, мов жадібна дитина. Саме це й хвилює мене найбільше. Те, що я не матиму сили чинити спротив такому глибокому зануренню до іншого життя, що я опинюся більшою мірою там, ніж тут, надто занурена, щоби знову безпечно повернутися додому.

Наяву

Вівторок, 29 травня

– Я тут подумую про те, щоб невдовзі повернутися на роботу.

Мама намагається приховати здивування – не дуже успішно. Ми всі зараз сидимо в її маленькій бездоганній вітальні, босі, як завжди, бо бережемо кремовий килим. Він не лише в холі: мама захопилася низькою ціною та постелила його скрізь, на всьому першому поверсі. Звісно ж, це кімната для відпочинку, і відпочивають тут за дуже й дуже суворими правилами. Червоне вино – ні-ні, у жодному разі, так само й будь-яка їжа не білого кольору. Тож дозволено біле вино, пюре або рисовий пудинг. Я не жартую. Ми з Еллі, як були підлітками, постійно виносили бляшанки з оцим усім, і, попри те що килиму вже п'ятнадцять років, він і зараз майже мов новий. Єдину пляму, яку вивести неможливо, приховує канапа: одного різдвяного ранку, коли Еллі ще була підлітком, вона геть не при собі повернулася від свого тодішнього хлопця-сусіда, у якого й була не більше ніж годину: пили вони джин із чорною смородиною. Оце була картина, коли її вивернуло на мамин килим, де вона зрештою і відключилася, пропустивши різдвяну вечерю.

– Справді? – перепитує мама. Я бачу, що вона намагається придумати продовження. Мабуть, матуся завбачливо обходить «Трясця, та нарешті!» й міркує про «Дякувати богові!», перед тим як зупинитися на словах, які зрештою лунають з її вуст: – Люба, ти справді впевнена, що готова?

Знизую плечима та злегка хитаю головою, хоча намагалася кивнути.

– Не можу більше сидіти вдома на самоті, дах уже іде, мамо. А зараз, з таблетками, я і сплю вже краще.

Те, чого я не кажу: мені потрібне якесь заняття. Щось матеріальне, за що я могла б зачепитися в реальному світі. На моїй роботі івент-менеджерки в міській ратуші зірок із неба не нахапаєш, здебільшого доводиться сидіти за письмовим столом, але працюю я в хорошій компанії, платня гідна. До мене поставилися з розумінням та дозволили посидіти дома на оплачуваному лікарняному, але це не може тривати вічно.

Мама сідає на канапу біля мене, кладе руку мені на коліно.

– Ти завжди зможеш повернутися сюди, пожити якийсь час. Якщо допоможе.

Відчуваю, що в мене починає тремтіти нижня губа. Ми обидві знаємо, що їй це буде незручно, але вона так сильно любить мене, що пропонує свій дах. Це не вперше: відколи помер Фредді, вона каже це принаймні раз на тиждень. Мені б теж тут було непереливки. Я люблю ласувати карі у вітальні, тримаючи тарілку на колінах, тож можу скрізь наляпати; люблю байдикувати, коли ніхто не дивиться.

– Я знаю. – Прикриваю її руку долонею, потискаю злегка. – Але це неправильно, ти знаєш. Я маю «свідомо пройти крізь мою скорботу», і не думаю, що це означає повернутися до мами.

Вона трохи пхикає. Ця фраза в нашій родині вже встигла стати внутрішнім жартом.

– Тоді я тобі пакуватиму ланч. Просто кілька перших днів.

Напевно, у неї досі є той рожевий ланч-бокс, з яким вона мене відправляла до школи.

– Добре, – відповідаю, – це допоможе, мам.

Проте підозрюю, що їй воно допоможе більше, ніж мені.

Вона коротко киває:

– Я візьму те м'ятне печиво, яке ти любила, те, що в блискучій зеленій обгортці.

Ковтаю клубок у горлі, відчуваю, ніби мені знову п'ятнадцять, ніби я знову сплю нагорі, в односпальному ліжку, в нашій з Еллі кімнаті.

– Перший понеділок червня, так? – підказує вона, а я гадаю, чи зможу. Зараз останній тиждень травня, вона дає мені лише кілька днів фори, щоб зібратися із силами. Мабуть, хоче зловити хвилю, а то раптом наступна накриє мене з головою, потягне на дно і я передумаю. Так, я не можу обіцяти, що цього не станеться, тому повільно киваю.

– Перший понеділок червня, так.

– Молодчинка. – Вона плескає мене по коліні та встає. – Я тільки заскочу в кухню й додам те печиво в нотатки на закупи.

Дивлюся їй услід. Цікаво, чи знає мама, що вона – одна з тих, хто допомагає мені зберегти здоровий глузд? Фредді завжди кепкував із маминих нотаток на закупи. Часом, коли вона не бачила, він додавав до тих переліків якісь випадкові речі – шланги, лялькові будинки, тримери для волосся з носа. Я пригадую це, усміхаюся й долаю раптовий біль, бо, попри бажання свого серця, вирішила обмежити візити до Фредді – до одного разу на вікенд. Наші зустрічі – це занадто добре, але так само неприйнятно, як їсти цукор столовою ложкою. Проблема залежності полягає в тому, що в якийсь момент ви маєте відмовитися від предмета захоплення, що б то не було, бо інакше будете змушені повністю йому підкоритися. Я не хочу ні того, ні того. Я хочу мати обидва мої життя, і, щоб це спрацювало, мені потрібно надійно закріпитися тут, у реальному світі. Час зашнурувати похідні черевики.

Наяву

Субота, 2 червня

Гадаю, нічого дивного в тім, що цвинтар для мене зараз – найспокійніше місце. Майже чую, як Фредді відпускає страшенно недолугий жарт про те, що місцеві мешканці не дуже схильні спілкуватися. Я сиджу тут уже довгенько, навіть дупа затерпла, дивлюся на могильний камінь Фредді, помічаю білу пляму на сірому граніті – голуби, що тут швendraють, ніякої поваги до мертвих не відчувають. Риюся в сумочці, шукаю серветок, а коли виявляється, що я їх забула, роздратовано зітхаю. Не можна ж так залишити.

– Зараз буду. – Підбираю вийняті з вази старі квіти й решту сміття, щоб викинути їх у смітник на стоянці. – Серветки мають бути в багажнику.

За кілька хвилин, біля машини, з'ясовую, що там вони і є. Замикаю машину, повільно бреду назад, насолоджуючись сонячним світлом, навмисно йду довшим шляхом, бо на цвинтарі все цвіте й у мене є кілька хвилин, щоб перевести подих. Зараз це просто єдине місце, де мені справді спокійно. Сьогодні я ціную це більше, ніж будь-коли: шанс ненадовго втекти від мого подвійного ілюзорного існування.

Наближаюся знову до могили Фредді та раптом усвідомлюю: на місці перед каменем, яке я недавно покинула, сидить хтось іще. Йона Джонс, він щось говорить, спершись на підняті коліна. Підходжу ближче, намагаюся вирішити, що сказати. А він прочищає горло, покашлює, ніби готується виголосити промову, як на своєму уроці англійської в нашій середній школі.

– Спробую, але не обіцяю, – стиха каже він. Я мовчу, гадаючи, що ж таке він пообіцяв Фредді, що він спробує зробити. Не певна, чи можна його перебивати, бо очі в хлопця заплющені. Напевно, він робить те саме, що

і я, – уявляє, що вони зараз деінде. Може, в пабі або збираються дивитися гру, ноги закинуті на кавовий столик у нашій вітальні.

– Уже знову субота, – каже Йона. – На роботі – тиждень стресів. Перевірки від освітнього комітету, кадровий дефіцит, звичайна колотнеча. Минулого тижня мусив вести фізкультуру, а ми ж усі знаємо, який із мене паскудний спортсмен. Ти б це бачив, то обіцявся б зі сміху.

Фредді з Йоною – два протилежні полюси спортивного спектра. Де тільки був найменший шанс перемогти, там з'являвся Фредді, готовий прийняти трофей у свої обійми. Йона і собі не проти копнути м'яча, але для змагань йому бракує вогника. Йону цілковито задовольняє роль диванного спортсмена, його пристрасть – музика й книжки. Вони багато в чому були несхожими. Фредді був людиною дії, Йона – більше мрійник, дивиться на зірки. Коли ми святкували його п'ятнадцятиріччя, наша компанія отаборилася в садку Фредді, сподіваючись побачити комету, чи то, можливо, метеоритний дощ. Зрештою, Фредді прохорпів усю пригоду, а ми з Йоною сиділи, притулившись одне до одного під ковдрами, очима вп'ялися в небо, сподіваючись побачити це зоряне шоу.

– Учора було б добре піти на пиво зі старим друзякою, – продовжує Йона. – Нічого такого, просто дітлахи накрутили й шкільні правила доконують. Не кажучи вже про те, що Гарольд наклав мене мокрим рядом, бо я вчора припхався на збори без краватки. – Він сміється, очі ще заплющені. – Можеш у таке повірити? Десять років, як ми закінчили ту школу, а старий Гарольд ще до мене діло має, – він замовкає, ніби слухає відповідь Фредді. – О, а ще я в середу виграв у дартс. Даффі ледь не сказився. Програв заклад. Мусив купувати всім питво, а ти ж знаєш, який він скнара. Усі замовили ще по чарці віскі, просто щоб його накрутити.

Не можу стримати усмішки. Слухати Йонині байки про його витівки в «Принці» трохи дивно, але гріє серце; і я знаю, що могла б почути ці самі перекази з перших вуст, від самого Фредді, якби він був тут із нами.

Йона замовкає, втуплюється в потерте коліно вицвілих сірих джинсів, немов не бачить його, хмуриться, мабуть, шукає нових слів. Потім розплющує очі та зітхає, нахилиється вперед, на кілька секунд прикладає руку до імені Фредді на холодному граніті.

– До наступного тижня, друже.

Найближчий аналог – це якби він поклав руку Фредді на плече. Я це знаю, бо й сама вже обвивала руками гострі краї цього клятого каменя, прикладалася щокою до карбованих золотих літер. Хоча не так уже й багато разів. Ми ж британці, зрештою. Маємо деякий етикет поводження на цвинтарі й мусимо його дотримуватися, а він не передбачає повномасштабного зриву щораз, як сюди завітаєш.

Так само як Йона кілька хвилин перед тим, я прочищаю горло. Він дивиться у мій бік, двічі кліпає, здивований.

– Лідіє, – хмуриться він, – ти тут давно?

Навіть уявити собі не можу, що хтось би підслухав, як я розмовляю з Фредді. Тому й брешу.

- Та пару секунд, - пауза, - я можу прийти пізніше, якщо тобі потрібно більше часу.

Він підводиться, витирає траву з колін джинсів.

- Ні, все гаразд. Я вже все.

Я не бачила Йону й не говорила з ним від того самого дня в пабі три тижні тому, та знаю, що мушу вчинити як належить. Йона був правою рукою Фредді, але ж він був моїм другом задовго до того, як Фредді з'явився на обрії. Його спокійний сарказм перегукнувся з моїм, коли нас посадили за один проект на хімії - нам тоді було по дванадцять. Мабуть, у вчителя жевріла слабенька надія, що дешиця Йониної логіки перестрибне на мене. Не сталося. Ми невдовзі відмовилися від будь-яких сподівань, що я колись зможу вивчити періодичну таблицю, але звикли проводити разом обідню перерву, притулившись спинами до стовбура старого дуба, спостерігаючи за шкільною метушнею, одноденними романами та випадковими викидами підліткового темпераменту в старшокласників. Наша дружба розпочалася саме тоді, коли я її найбільш потребувала: дівчата в класі тоді вирішили, що я недостатньо крута, щоб тусуватися з ними. Мама з вдячності навіть іноді додавала ще одне м'ятне печивко до мого ланч-боксу, саме для Йони. Він завжди намагався відмовитися з ввічливості, але я знала, що вони йому подобалися, адже були добрячим додатком до звичного сендвіча на бутербродному маслі із сиром, що вже підсох та загорнувся на краях, з яким щодня відправляла сина до школи Йонина мама. Проте це не була солоденька казочка про те, як хлопчик зустрів дівчинку: в нас почалася справжня дружба, така, у якій говориш: «О, так ти такий самий, як я», а не «Ах, коли я бачу тебе, у мені все перевертається, мов білизна в пралці». Мені подобалося знати, що він чекає, доки я вийду на обідню перерву, що я можу на нього покластися, що він розсмішить мене, навіть коли я маю паршивий ранок. А потім, коли Фредді перейшов до нашої школи, у Йони з'явився новий сусід за партою, бо їхні імена в журналі йшли одне за одним; а тиждень чи два по тому ми сиділи під дубом на перерві не вдвох, а вже втрох. Фредді Гантер увірвався в моє життя та закрутив мене у своєму карнавалі кольорів, сміху та галасу. Поруч із ним мій рейтинг крутості зріс, і я вже не потребувала так багато розмов із Йоною під час обідньої перерви. Що, звісно ж, добре, бо три - так чи так непарне число, а надто, коли двоє з трьох утворюють пару. Фредді, мабуть, іноді почувався між нами, мов між двох вогнів. Ми обоє змагалися за його увагу й обурювалися на переможця на кожному етапі цієї боротьби. З роками нам вдалось якось це розрулити, бо дружба надто багато важила для нас, ми не могли її втратити. А тепер ми знову тільки вдвох, і я, чесно кажучи, не знаю, що ми зараз таке. Йона завжди буде важливим для мене, не може не бути, адже він - частина мого світу протягом стількох років. Але ця аварія між нами - немов той слон, якого ми обоє намагаємося не помічати.

- Усе, місце твоє, - він викопує з кишені джинсів ключі від машини. - Побачимося.

Мовчки дивлюся, як він киває могильному каменю Фредді та прямує геть, алеєю між надгробків. Але, коли я вже збираюся сісти, він обертається та йде назад.

– Тут у нас завтра вранці в школі буде одна штука, – каже він, – ти могла б, знаєш, прийти, якщо схочеш.

Спантичено дивлюся на нього:

– Штука?

Знижу плечима:

– Ну, знаєш, типу семінару.

– Ні, слухай, так ти слона не продаси, – усміхаюся, бо не знаю, що ще сказати.

– Це семінар із проживання скорботи, окей? – Він вимовляє ці слова поспіхом, з огидою, так ніби його ковбасить від того, що вони вириваються з його рота. – Усвідомлення, все таке.

– Семінар із проживання скорботи? – я кажу це так само, якби він запросив мене стрибати з тарзанки чи з парашутом. Йона не з тих, хто зосереджується на всіляких чакрах, або чим там ще займаються на семінарах з усвідомлення. Я могла б чогось такого чекати від Еллі. А от від Йони – дивно.

– В головній залі буде, – більш зніяковілого, ніж у нього зараз, вигляду набути неможливо, навіть намагаючись. – Ді, новенька наша на підміні, вона тренер з йоги та усвідомлення. Запропонувала провести семінар, якщо люди зацікавляться.

У голові моїй постає Ді – з блискучим волоссям та майже святенницькою усмішкою наготові. Ловлю себе на безпричинній недоброті, дивуюся, на кого це я перетворилася – гірка, мов переварена кава.

– Не певна, що це мое, – пом'якшую відмову усмішкою, ніби вибачення прошу.

– Та я теж не певний, – він одягає темні окуляри. – Просто на думку спало.

Я киваю, він киває, і після незручної миті мовчанки він повертається та знову йде геть, але потім зупиняється й повертається вдруге.

– Річ у тім, я думав, воно може допомогти.

– Допомогти із чим саме? – повільно питаю я, хоча знаю, про що він. Хотілося б мені, щоб він таки й не повертався, бо відчуваю, що ця розмова переходить у дуже небезпечну площину.

Він дивиться в небо, обмірковує слова перед тим, як заговорити.

– З оцим. – Він вказує на надгробок Фредді й навколо. – Допоможе впоратися з оцим усім.

– Я сама добре пораюся, дякую. – Останнє, що мені хотілося б робити, це сидіти в кімнаті з купою незнайомців та говорити про Фредді.

Йона киває, ковтає клубок.

– Казав тобі, – бурмоче він, але дивиться на камінь Фредді, а не на мене, – казав тобі, що вона відмовиться.

Зачекай-но хвилю.

– Ти сказав Фредді, що я відмовлюся?

На вилицях Йони палають рожеві плями.

– А я помилився? – Він не з тих, хто зазвичай підвищує голос, але має природний хист погасити будь-яку суперечку. – Я казав йому, що йду туди, бо думав, що це для мене буде добре, і що запрошу тебе приєднатися. Але також сказав йому, що від тебе почую «ні».

– Ну то маеш! – Здіймаю руки в повітря. – Ти виконав свій обов'язок, тепер можеш іти без почуття провини. – Щойно ці слова зірвалися з моїх вуст, я вже шкодую про них.

– Без почуття провини, – повторює він. – Дякую тобі за це, Лідіє. Збіса дякую.

– А на що ти розраховував, коли змовлявся проти мене з моїм мертвим хлопцем? – кажу.

– Я не змовлявся проти тебе, – він відповідає врівноваженіше, ніж я відчуваюся. – Я просто думав, що це може допомогти, але розумію. Ти зайнята, або тобі не цікаво, або злякалася абощо.

Я пхекаю, хитаю головою, дивлюся вбік на ряд сірих надгробків.

– Злякалася? – бурмочу, а він дивиться на мене, стенає плечима, непримиренний.

– Скажи мені, що я помиляюся.

Я знову пхекаю, а на додаток ще й пирхаю. Знаю, він спеціально злить мене, та вже не можу не йти цією стежиною.

– Злякалася? Гадаєш, я злякалася якогось жалюгідного семінару в шкільній залі? Я тобі скажу, на що схоже «злякатися», Йоно Джонсе. Це схоже на машину поліції, яка під'їхала до вікна твоєї вітальні, і це схоже на те, коли ти ховаєш свого коханого замість того, щоб вийти за нього. Злякатися – це схоже на те, коли стоїш у «Сейнзбері»^[12] – Супермаркет, що належить до однієї з найвідоміших в Англії мереж.] й думаєш про те, як проковтнути кожну клятву пігулку на медичній полиці, бо щойно згадала, що в сусідньому ряду ви з ним якось по-дурному сперечалися про печиво й усілякі такі дурниці, печиво, чуєш? І це виносить тебе. Фізично виносить, просто отут, у цьому місці. – Я стукаю двома пальцями в серце, дуже сильно, синець буде. – «Злякатися» – це зрозуміти, яким нескінченно довгим видається

життя без людини, з якою планувала провести його разом, і водночас знати, яким несподівано коротким воно може бути. Це як отой фокус зі скатертиною й чашками, от тільки ми – людські, чорт забирай, створіння, розбиваємося, ми, не чашки, і... – я зупиняюся та ковтаю повітря, бо втратила нитку про те, що таке «злякатися», і я вже, дідько, плачу від люті й тому, що Йона стоїть помертвілий, блідий та нажаханий.

– Лідз, – каже він, наближується та кладе руку мені на плече.

Я скидаю її.

– Ні.

– Я прошу пробачення, гаразд?

– Ні. Ні, не гаразд. Нічого з цього, – показую різко на цвинтар, – нічого з цього ніколи не буде гаразд.

– Знаю. Я не хотів тебе засмутити.

Я не певна, звідки з'явився цей вибух гніву. Неначе Йона зсунув камінь і спричинив обвал, а тепер мене накриває потік, неконтрольований, мов лава.

– О, звісно, ти не хотів мене засмутити, – випльовую я, і це звучить жахливо, навіть на мої вуха. – Докопуватися до мене із допомогою мерця. Що це, Йоно? Тобі потрібно, щоб хтось пішов з тобою сказати помічниці вчителя, що ти на неї запав? – У нього вже геть розгублений вигляд, далі нікуди. – Просто напиши на сраній дошці в класі. Або запроси її кудись. Або те, або те, щось-то спрацює, я не збираюся водити тебе за ручку. Я не твій другий пілот. Я не Фредді.

Якусь мить ми дивимося одне на одного, потім я розвертаюся на підборах і, розлючена, йду геть.

Я не можу сказати Йоні, що сталося насправді: що мое тіло виснажене, а голова розколюється від цієї скаженої гойдалки – життя то з Фредді, то без нього. Минулої ночі я лежала без сну, намагалася вигадати раціональний спосіб пояснити комусь те, що відбувається, але це нереально. Як я можу чекати, що хтось зрозуміє, що іноді я буваю з Фредді вві сні? Я не збожеволіла і не вдаю, що Фредді досі живий у моєму повсякденному житті. Але це... це інше місце, де він і я досі разом, і відчувається, ніби мене замкнено в колі безперервної борні, ніби я опираюся поклику сирени. Що буде, коли закінчатися пігулки? Я відсуваю цю думку якнайдалі. Я не можу навіть розглядати таку можливість.

Наяву

Неділя, 3 червня

Не знаю, що я тут роблю. Ніколи особливо школу не любила. Сьогодні вперше, відколи отримала атестат, переступаю її поріг. Ні, насправді знаю. Я тут, бо почувалася стервом через те, що зірвалася вчора на Йону. От і надіслала йому есемес із дурнуватими вибаченнями, додавши, що, зрештою, трішки усвідомленості мені, може, й не зашкодить. Він відповів, що, мабуть, не зашкодить, тільки не певний, чи саме усвідомленості: контроль над гнівом теж би не завадив, бо я вже була готова перетворитися на Галка, аж джинси лопали. Тоді я відповіла, що краще спробувати оцю штуку, бо зелений не пасує до мого волосся. Отож я тут, волочу ноги цементною доріжкою до дверей школи, неначе мені знову чотирнадцять і я домашку не зробила. Запізнюся. Навмисно. Він сказав, з десятої до дванадцятої, а зараз уже одинадцята. Я слабодуху планувала прослизнути десь наприкінці заходу й заховатися в задніх рядах, а потім прибрехати Йоні, що я там була майже весь час, і в такий спосіб загоїти ті синці, що я йому вчора набила. Може, ми й не щодня бачимося, але я не хочу відчувати, що між нами все скінчено, це зрада щодо Фредді – ставати проти його найкращого друга.

Я штовхаю двері шкільної зали, і ностальгійний запах застійного повітря та мастики для підлоги переносить мене назад, у часи ранкових лінійок. Майже відчуваю, як болять коліна від того, що ми сидимо, схрестивши ноги, на підлозі, а директорка вичитує нам про негідну поведінку – Фредді по один бік від мене, краватку він загубив, Йона – по другий, нервово клацає кнопками свого годинника. У залі сьогодні не так багато народу, сховатися мені немає за ким. Усього зо два десятки гостей сидять навколо столів із чаєм та тістечками, а не вздовж встановлених ліній. Коли я заходжу, більшість учасників обертається до мене, я невпевнено замираю, і тут Йона встає та йде мені назустріч.

– Думав, ти таки вирішила просачкувати, – шепоче він, – якщо не захочеш залишатися, все окей. Не варто мені було вчора тебе підштовхувати.

– Все гаразд, – я нашорошено оглядаю зібрання. Жінок більше, ніж чоловіків, є декілька людей мого віку, але аудиторія переважно значно старша. Мене вражає жаклива думка: а що, коли тітонька Джун із дядьком Бобом теж тут? Вони полюбляють семінари. Я вдивляюся в присутніх та видихаю з полегшенням: ні, немає. – Як воно?

Він киває:

– Та все гаразд. Нормальні люди. Чесно, Лідз, тобі немає потреби залишатися, зрештою, може, воно тобі й зовсім не цікаво, – він потягує шию, я кілька років не бачила, як він це робить. У нього таке було при сильній тривозі, наприклад, коли складав іспити в цій же самій залі. – Правда, давай я заберу свій телефон і піду з тобою.

Розгублено дивлюся на нього.

– Ти ж мене сюди запросив.

Йона відкриває рота, щоб відповісти, але до нас уже наближається якась жінка, вітально простягаючи руку.

– Привіт, – каже вона, – я Ді. А ви, напевно, Лідія.

А! Я не надто промахнулася, уявляючи собі Ді. Брюнетка, трішки нижча за мене, а коли енергійно тисне мені руку, хвостик у неї на потилиці жваво гойдається. Ді має форми людини, що займається йогою, але не скажеш, що якась жакливо худа. Видно, чим вона Йону привабила. Сповнені співчуття карі очі зустрічаються з моїми, і я розумію, що Ді вже знає мою сумну історію. Вона затисла мою долоню обома руками, дещо занадто гаряче.

– Ласкаво просимо.

– Привіт, – кажу, дещо занадто холодно, вивільняючи руку, але тримаюся молодчиною. Не знаю, що на мене напало. Бісить сама думка про те, що геть невідома мені людина гадає, що все про мене знає.

– Боюся, що ви пропустили практику з усвідомленості, – каже вона, – але встигли на торт, а це, на мою думку, найприємніший момент семінару.

Я притримую уїдливу думку про те, що торт мені мало чим допоможе. Натомість кажу:

– Може, Йона зможе сповнити мене усвідомленістю. Або я колись попрошу про індивідуальну сесію, якщо ви вважаєте, що це допоможе.

Ді пропонує, і хоча я бачу, що її слова – лише вияв доброти, це знову мені дошкуляє. Може, я мовчки випромінюю сигнали SOS? Ось я нібито тримаюся, аж тут вигулькує щира помічниця й вивантажує на мене свою підтримку, поки ця гора мене не розчавить. Починаю розуміти, що я геть не публічна особа. Мені краще заховатися за зовнішнім блиском, а потім тихенько розклеїтися, коли ніхто не бачить.

– Матиму на увазі, – кажу, але нічого не обіцяю, – проте дякую.

Ді мовчки обмінюється поглядом з Йоною. Цього достатньо, щоб вихопити невимовлене: «Твоя приятелька – то до біса важкий випадок, еге ж?» Хоча, може, я помиляюся, і якщо Ді – філософськи налаштована послідовниця нью-ейджу, вона думає: «У твоєї приятельки, вочевидь, попереду довгий шлях до зцілення». Схоже на те. Або, може, це було просто: «Ходімо потім вип'ємо?» – а я тут стовбичу. Краще було мені не приходити, але пізно щось змінювати, бо Ді тримає мене за лікоть і вже тягне до групи, з якою сидів Йона.

Вони посуваються, щоб звільнити місце біля Йони, намагаються не дивитися просто на мене, але старанно демонструють свою гостинність. Чай мені наливає жінка, що сидить навпроти: «Камілла», – повідомляє вона, – ставлячи чашку переді мною. Дякувати богові, не робить ніяких зайвих рухів: лише стримана усмішка та приязний кивок.

– Це Лідія, – каже Йона, вигляд у нього похмурий.

Усі кивають.

– Я Мод, – літня жінка, що сидить поруч із Йоною, нахилиється вперед, вона майже кричить і постійно шарпає свій слуховий апарат. Якби я спробувала вгадати її вік, то сказала б, що їй під дев'яносто. – Мій чоловік Пітер

упав із даху, коли намагався налаштувати телеантену двадцять два роки тому.

– О, – мене захопили зненацька, – мені прикро це чути.

З натягнутих облич сусідів за столиком можна зробити висновок, що про нещастя з Пітером вони чують не вперше.

– Та не треба, я не журилася. Він добрих десять років крутив шашні з хвойдою із м'ясної крамниці.

Отакої. Я цього не очікувала.

– Пирога?

Обертаюся до моєї сусідки з іншого боку, вдячна, що вона перебила цю розмову.

– Він з яблуками та фініками. Цього ранку спекла, – вона передає мені тарілочку. – Я Нелл.

– Дякую, – беру тарілку. Не впевнена, за що саме я вдячна: за частування чи за те, що вона врятувала мене від необхідності шукати адекватну відповідь. Її спокійна присутність втішає. Нелл трішки схожа на мою маму – і віком, і статурою, а обручка на пальці підказує, що вона заміжня. Або принаймні була.

– Пробачте Мод, – тихенько каже вона, викладаючи пиріг на мою тарілку. – Не уявляєте, як вона допомагала нам під час практики з усвідомленості.

Нелл перехоплює мій погляд, і мені стає легше від її почуття гумору.

– Є такі книжки, – каже Камілла. Щоби в неї густо червоніють, так ніби вона говорить через силу. – Ось ця, як на мене, особливо помічна. – Вона торкається однієї з кількох книжок про скорботу, розкиданих на столі. – Принаймні в перші дні.

– Мені останнім часом щось не дуже читається, – відказую. – Я завжди любила книжки, а надто художні, але зараз таке враження, що мозок не може зачепитися за розповідь, – не знаю, чого мене потягнуло цим поділитися, саме вирвалося.

– Повернеться, – каже Камілла, – якийсь час я могла читати тільки щось подібне, але згодом стає легше. – Її пальці пробігають низкою перлів, що оточують її шию. – Стає.

З вдячністю беру порекомендовану книгу.

– А ти як, Йоно, – запитує Нелл, – читаєш?

– Читаю, – каже він, – я вчитель англійської, тож воно якось саме приходить, – він ковтає, – у мене більше з музикою зараз проблеми.

Це для мене новина. Музика – це ж весь Йоно: він грає, слухає, пише.

– Не можу дивитися телевизор після того, як Пітер помер, – кричить Мод. – Старий дурень скрутив антену.

Розриваюся між бажаннями розреготатися і придушити стару.

– Це можна зрозуміти, – каже Камілла, дивлячись на Йону.

– Напевно, ти досі пов'язуєш музику з аварією.

Не можу вловити цей зв'язок, не розумію, в чому річ. Не знаю, що саме встиг Йона розповісти про Фредді сусідам за столом до мого приходу, тому займаюся пирогом, не долучаючись до розмови.

– Так, – Йона тре обличчя руками, – не можу більше слухати радіо.

– Дай цьому час. – Нелл, напевно, помітила, що руки його трясуться, і підсуває йому шматочок пирога.

– Чому ти пов'язуєш музику з аварією? – Я пильно дивлюся на Йону.

– Його друг саме перемикав станції в приймачеві, – Мод надто гучно втручається в розмову, – не дивився за дорогою.

Я намагаюся виштовхнути слова з горла, запитати Йону, чи це правда.

– Але слідство... – І затикаюся, бо мені раптом сягає думка, що тут відбувається дещо більше, ніж я усвідомлюю.

Над столом зависає незручна мовчанка, Йона підіймає обличчя, вивчаючи обдерту фарбу на стелі.

– Я не думав, що ти прийдеш, – каже він, – ти запізнилася, я не думав, що ти прийдеш. – А потім він повертається та дивиться мені у вічі, голос його тихий, тільки для мене. – Він просто крутив приймач, шукаючи щось таке, щоб підспівувати, Лідз. Ти ж знаєш, який він був.

Я хмурюся, хоча добре знаю, що він має на увазі. Фредді ставився до водіння так само, як до всього у своєму житті: на повну. В нього була спортивна машина, з гучним вихлопом, і він любив, щоб музика гриміла, а він завзято співав, наскільки вистачало голосу.

– Але ж на слідстві ти сказав, що він нічого неправильного не робив. Я там сиділа, і я чула, що ти сказав, що він нічого неправильного не робив. – Мій голос здіймається все вище, ось-ось зірветься.

– Я не хотів... – каже він так тихо, що його насилу можна розчути. – Я не хотів, щоб про нього казали, що він загинув через необачне водіння.

– Не таке необачне, як впасти з даху, – пихтить Мод, попиваючи чай.

Кидаю на неї погляд, ладна її зрізати, але стримуюся. Серце мое зараз калатає не через цю стару. Ми з Йоною дивимось одне на одного. Я гадаю, що ще він мені не сказав.

– Ти запросив мене сюди сьогодні, – я тру рукою лоба, – ти покликав мене сюди і потім кинув оцю.. цю бомбу, добре знаючи, чим вона буде для мене.

Він хитає головою, поки я говорю.

– Ти не прийшла, Лідіє. Я чекав на тебе, і ти не прийшла, і всі говорили про людей, яких вони втратили, і я, навіть не знаю чому, я почав теж говорити. Гадаю, відчув себе в безпеці.

Дивлюся на нього, на його рот, на те, як із нього падають слова.

– Ти на слідстві навіть не згадав про радіо...

Я хитаю головою. Саме коротка розповідь Йони про те, що сталося, була для мене джерелом шматочків інформації, з них я намагалася зліпити цілісну картину, побачити останні хвилини Фредді. Офіційно встановлена загибель від нещасного випадку, один із тих паскудних моментів, які ніколи не передбачиш. Там було згадано про слизьку дорогу, погодні умови – тоді справді стався приморозок і на дорозі міг бути лід. Я слухала, уявляючи собі причину нещастя чимось звичайним – як-от погода, – але тепер сцена, збудована в моїй уяві, просто переді мною розбивалася на друзки.

– Ти збрехав, – кажу, – ти брехав перед кімнатою, повною людей, Йоно. – Я дивлюся на Нелл поруч зі мною. – Він не сказав їм про радіо. Не сказав.

– Іноді люди чинять дивно, але з добрим наміром, – відповідає вона, – можливо, Йона міг би розповісти тобі все трохи згодом...

Вона дивиться на Йону, ніби виправдовуючись, він важко ковтає.

– Я не збрехав, – каже він. – Не збрехав. Там справді міг бути лід на дорозі й точно йшов дощ. – Він дивиться на мене. – Ти знаєш, що це правда, Лідіє.

– Але ти жодного разу не згадав про радіо...

За столом зараз усі мовчать, навіть Мод. Поруч зі мною Нелл зітхає та накриває долонею мою руку, на секунду стискає пальці. Я не впевнена, чи то вона висловлює співчуття, чи то просить мене заспокоїтися.

Йона знесилено стогне, звук іде із самого його нутра, рука на столі стискається в кулак.

– А чого б я мав? Що від цього змінилося б? Того вечора в машині були тільки ми з Фредді, більш ніхто не постраждав. Не було жодної довбаної причини, чого б я мав патякати. Я не міг дозволити, щоб хтось казав би про його останні хвилини: це він сам винний, що на якусь мить відвернувся від дороги. – Йона оглядає всіх інших за столом, хитає головою. – Пробачте, – видихає він, – за нестриманість. – Очі його палають, коли він повертається до мене. Я бачу, що він буквально на межі. – Я не хотів читати цього в газеті, бо вони б надрукували щось про безглузду смерть, інші б теревенили про його смерть у повчальних байках на кшталт «будь уважний на дорозі».

Щось у мені робиться. Ніби кров закипає.

– Але ти міг сказати мені, – кажу я повільно. – Ти мав сказати мені.

– Я мав? – він трішки здіймає голос, Камілли пересмикує від його болю. – Чому? Щоб ти страждала ще сильніше, ніж уже страждаєш? Щоб ти проклинала його за те, що він такий йолоп? Щоб могла прокручувати його образ, коли він на пару миль уже перевищив дозволену швидкість і при цьому порпається з приймачем?

І тоді я бачу, мов на свої очі.

Нога Фредді на акселераторі, очі на мить відриваються від дороги.

– Їхав надто швидко, щоб потрапити на обід на мій день народження, ти маєш на увазі? Ти не згадував, що він ще й швидкість перевищив.

Йона дивиться крізь вікно на шкільну браму. Стільки років ми втрюх бігли через неї, до школи й від школи, безтурботні, упевнені, що життя триватиме вічно. Я майже бачу нас, чую луну наших кроків, нашого сміху.

– Ніщо із цього насправді не має значення, – каже він, – це не змінює того факту, що його немає.

– Має! – Мене запалює те, що Йона не зважає на мої почуття. – Це має значення для мене. Ти дозволив мені думати, що він помер через погоду, і, як би це не було паршиво, ця буденна причина мала хоч якийсь, хоч мінімальний сенс. – Я оглядаюся, намагаючись зрозуміти та виговорити свої почуття. – А тепер ти кажеш мені, що він був би живий, якби був уважніший та не гнав би так? – перериваюся. – Не смій казати мені, що це не має значення, Йоно Джонсе. Він мав їхати просто додому. Нічого з цього не сталося б, якби він їхав одразу додому.

– Ти думаєш, я цього не знаю? – шепоче він. – Ти думаєш, це не перша думка, якою я починаю кожен довбаний день?

Ми дивимося одне на одного. Йона кусає губу, намагаючись припинити її тремтіння.

– Я не хотів, щоб ти про це дізналася, – знесилено каже він і тре рукою лоба, а я дивлюся на його шрам. – Ти запізнилася... я не думав, що ти прийдеш.

– Краще б я не приходила.

– Краще б я не приходив, – його руки на столі перед ним стиснуті вузлом.

Над столом зависає тиша. Певно, мені час йти.

– Мій син помер рік тому. – Мод дивиться в стелю. – Не говорив до мене тридцять шість років. Усе через щось із нічого.

Я не відповідаю, але її слова застрягають у моїй голові. Тридцять шість років. Вони обое були живі, і вони дозволили якійсь тривіальній дурниці відштовхнути їх одне від одного так далеко, щоб не розмовляти решту життя.

– Це дуже сумно, Мод. – Камілла протягує руку та поплескує Мод по плечі.

Мод стискає губи в тонку лінію, ось і вся її відповідь. Не думаю, що вона прийшла сьогодні сюди поговорити про свого гулящого чоловіка. Я не певна, що вона розповіла про свого сина, щоб мені допомогти, але допомогла, здається, так. Тому що я знаю: якщо зараз устану та вийду звідси, то не побачу Йони Джонса ще тридцять шість років або взагалі ніколи.

Ми завмерли один біля одного, мовчимо.

– Я мав тобі раніше сказати, – нарешті вимовляє він, дивлячись під ноги.

– Так, – відповідаю, – але я розумію, чому ти не сказав.

Через стіл я бачу повні сліз очі Камілли, вона киває. Я дуже вдячна за її мовчазну підтримку. Мені вартує великого зусилля покласти долоню на його руку, а йому вартує великого зусилля не зірватися.

– Цей пиріг добре піде з маслом, – каже Мод, – там ще залишилося?

Нелл посуває деко через стіл.

– Забирайте, удома в мене його не з'їдять.

Я різко проводжу рукою по очах, встаю.

– Мені вже треба йти, – кажу, оглядаючи стіл, – було приємно познайомитися з усіма вами.

Йона дивиться на мене:

– Я тебе невдовзі побачу? – питає.

– Так, – кажу, хоча майже певна, що ні. Я не можу сказати, буцімто рада, що прийшла, бо це неправда, але ми обое щойно дістали катарсис за свою болючу чесність. Я тримаюся, поки йду до машини, а потім, упавши на місце водія, схиляю голову на руки. Мабуть, не варто мені зараз братися за кермо, але я хочу додому. Я хочу бути з Фредді.

Уві сні

Неділя, 3 червня

Ми на стоянці біля лікарні. Фредді несе Еллі. На ній один черевик, я поспішаю з ними, тримаючи в руках другий.

– Мабуть, зламала. – Еллі з перекошеним від болю обличчям намагається поворухити щиколоткою. Вона скотилася нашими сходами пів години тому, до нестями перелякавши нас із Фредді. Так дивно бачити її в цьому абстрактному світі. Я вже звикла, що тут тільки ми з Фредді, але схоже на те, що життя всіх інших теж тече поруч із нами. У цьому світі Фредді саме такий, яким я хочу його пам'ятати. Він керує ситуацією, сповнений життя.

– Можливо, – каже він. – Добре, що в тебе є я, який може тебе нести.

– Схоже на сцену з «Офіцера й джентльмена», – я стримую сміх.

Фредді така ідея подобається.

– Тільки я кращий за Річарда Гіра.

– Тобі пасувала б уніформа, – підказую.

– Вони продаються в місті, у цьому магазині для збоченців, – уточнює коханий, – можу купити, якщо тобі до смаку.

– Агов! – гукає Еллі. – Тут у вас жіночка з переламаними кістками. Може, ви цю розмову на пізніше відкладете?

– Може, вона й не заламана, – я намагаюся думати позитивно.

– Боже, сподіваюся, що ні, – стогне сестра. – Не можу ж я прийти на роботу на милицях. – Хоча навіть на милицях Еллі буде найефектнішою жінкою в офісі.

Щось є в цій картині, коли людину на руках вносять до відділення невідкладної допомоги, усі відступають, дають нам дорогу, і ось ми в кабінеті лікаря значно швидше, ніж сподівалися.

– Добре, що ти був удома, – кажу я Фредді, присідаючи на край ліжка. Лікарка не думає, що в Еллі перелом, але про всяк випадок її всадили у візок та покотили на рентген. – Нас, певно, не пропустили б так швидко, якби вона сама пришкунтилась.

– Шарм Фредді Гантера працює безвідмовно, – він сміється, а я закриваю очі.

– Хочеш, я потім тебе на гору занесу? – запитує коханий.

– Тільки якщо купиш уніформу, – відповідаю.

Він дивиться на халат, що висить на дверях.

– Можу поцупити лікарський халат. Піде?

Тихенько сміюся.

– А знаєш? Гадаю, що піде, – шепочу, коли лікарка повертає Еллі до кімнати.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=66746033&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

1

«Мешканці Іст-Енду» (англ. «EastEnders») – мильна опера, яку транслює канал «Bi-Bi-Ci» аж із 1985 року. (Тут і далі прим. пер.)

2

«Книга Страшного суду» («Domesday Book») – збірка матеріалів першого в середньовічній Європі загального поземельного перепису, який провели в Англії у 1085-1086 роках за наказом Вільгельма Завойовника. Містечко, де живуть наші герої, справді старовинне, а будинок занесено до реєстру історичних будівель Англії.

3

Керрі Андервуд і Міранда Ламберт, королеви кантрі, які завжди підтримують одна одну.

4

Усім відомий «Голий кухар», британська телезірка та кулінарний геній.

5

«Історія іграшок», ковбой Вуді та космічний рейнджер Базз Рятівник, друзяки нерозливовода (не одразу, але назавжди).

6

Марка гітари, справді дуже хороша.

7

Кучерявий астрофізик із «Квін».

8

Кажуть, що цей співак останнім часом закликає до вічних цінностей, заохочує підтримувати одне одного й узагалі захоплюється лейбористами.

9

Цитата з «In Memoriam A. H. N» (1850), елегійної поеми Альфреда Теннісона, написаної на спомин про його університетського друга, який у двадцять два роки помер від раптової хвороби. Хрестоматійні цитати про скорботу, які вчать у школі. Лідія теж учила.

10

Цитата з фільму ще краща, бо там героїня повідомляє герою, що вона пташка, а той каже: «Якщо ти пташка, то і я пташка». Ми ж пам'ятаємо, що саме так перекладається прізвище нашої Лідії?

11

Один – актор, друга – персонажка. Таке от у Лідії сприйняття героїв фільму.

12

Супермаркет, що належить до однієї з найвідоміших в Англії мереж.